

Sport

ch

Z Í N

**SPORTOVNÍ
PSYCHOLOGIE**
Vliv emoční
inteligence

TÉMA:

Zahraniční trenér
a český tým

FENOMÉN

Jak bojovat
s nemocí
z úspěchu

Rozhovor

Roy Hodgson

**LÍDRA
JE MOŽNÉ
VYCHOVAT**

ADIPURE
0% MÝDLOVÝCH SLOŽEK -
RESPEKTUJE VAŠI POKOŽKU DÍKY HYDRATAČNÍMU CO

COACH. Čtvrtletník.
Ročník 2., číslo 1,
vychází 21. 3. 2017.

Samostatně neprodejné, vychází
jako příloha deníku SPORT.

Adresa: 170 00 Praha 7,
Komunardů 1584/42, e-mail:
magazinsport@cncenter.cz,
www.isport.cz,

telefon: po předvolbě
+420 225 97 volte linku 5275,
Redakce - linka 5111.

Šéfredaktor: Lukáš Tomek,
vedoucí redaktor: Petr Schimon,
grafici: Dagmar Šenfeldová,
Jaroslav Komolý, **autorka
grafické úpravy:** Pavla Veselá,
redakční rada: Michal Ježdík,
Filip Šuman, Zdeněk Haník,
Michal Barďa,

inzerce: Jan Nassir (7338),
jan.nassir@cncenter.cz, **ředitel
inzerce:** David Šaroch (7227),
kontakt na inzertní poradce:
linka 7512, **marketing:** Dominika
Lakomá (7489), **ředitel výroby
a distribuce:** Libor Berka (7283).

Vydává: CZECH NEWS
CENTER a.s., Komunardů
1584/42, 170 00 Praha 7,
IČO: 02346826

Generální ředitelka:

PhDr. Libuše Šmuclová.
Rozšiřují společnosti PNS a.s.
Tiskne: EUROPRINT a.s.,
ISSN 2464-6865.

Registrace
MK ČR E 22423.

Nevyžádané rukopisy, fotografie
a kresby se nevracejí. Redakce
nezodpovídá za obsah inzerátů.
Publikování nebo jakékoli jiné
formy dalšího šíření obsahu
časopisu COACH jsou bez
písemného souhlasu vydavatele
zakázány.

© CZECH NEWS CENTER a.s.

obsah

↓ **6** ROZHOVOR
S ROYEM HODGSONEM

Bývalý trenér fotbalové Anglie nejen o práci snů

Volejbalové
zkušenosti z Itálie,
Ruska nebo Číny ← **18** POHLED SPORTOVCE:
HELENA HAVELKOVÁ

Písně
o sportu ← **22** TOP 10

Zahraniční trenér
u českého týmu.
Cizí, nebo náš? ← **24** HLAVNÍ TÉMA

Jedna otázka,
devět odpovědí ← **32** COACHING

Přináší sport
dětem radost? ← **36** CO MĚ NAPADÁ,
KDYŽ BĚHÁM

Emoční
inteligence.
Je vůbec
inteligencí? ← **38** SPORTOVNÍ
PSYCHOLOGIE

editorial

21. 3. 2017

Práce trenérů je nedocenená

Věřte, nebo ne, kdysi jsem aktivně sportoval. V mládí jsem hrál fotbal za Škodu České Budějovice. Od té doby si vážím trenérů a vždycky mě mrzí, když je veřejnost hodnotí nespravedlivě. Zpravidla to bývá tak, že když se daří, je to úspěch samotných sportovců. Zato jakmile se něco pokazí, je první na tapetě trenér.

V něčem mi to připomíná politiku. Když se ekonomice daří, občané to taky s politiky moc nespojují. Ale když je na tom stát hůř, viník je každému jasný.

Tím podobnost s politikou končí. Sport je daleko příjemnější a psychicky zdravější prostředí, v němž mohou existovat a taky existují silná přátelství a vzájemná loajalita. Nechci se vůbec stavět do pozice odborníka, ale dobrý trenér je podle mě jako učitel. I on vzdělává a vychovává. Často má jeho působení výraznější a dlouhodobější dopad než činnost skutečných pedagogů, protože školní docházka je povinná a u některých žáků vyvolává nechuť. Kdežto sportování je nebo by mělo být především zábavou. A někdy i víc než to. Za našich časů byli trenéři mládeže pro kluky jako družici tátové. Ale možná si to jen po těch letech idealizuji.

Každopádně pokládám zejména práci trenérů mládeže a v oblasti výkonnostního sportu za nedocenenou. Přitom je velmi, velmi potřebná a bylo by dobře, aby stát její podpoře věnoval větší pozornost a více peněz než doposud. Stačí se podívat do statistik, jak jsme na tom s obezitou obyvatelstva (ve všech věkových kategoriích!) a zdravotními problémy s tím spojenými.

Rád bych trenérům a trenérkám věnujícím svůj čas mládeži a výkonnostnímu sportu prostřednictvím Coache vzkázal, že si jejich práce nesmírně vážím. I když třeba nejsou známí, dělají pro tuto zemi hodně, možná i víc než mnozí jiní, kteří známí jsou. Což ostatně platí nejen o sportu, ale o všech oblastech lidské činnosti.

MILAN ŠTĚCH
PŘEDSEDA SENÁTU PČR

Termín uzávěrky: 14. 3. 2017 | TITULNÍ SNÍMEK SPORT: BARBORA REICHOVÁ

VE SPOLUPRÁCI:

Czech News Center 7

40 GB dat ke tarifu Red+

Tad' ud namuafu nodinu hildat,
al meemereent' tarifu a nufu 40 GB dat
adafite jen a kottam Red+.

vodafonemz.co.zw/redplus

Vodafone
Power to you

ROZDÍL

TEXT: MICHAL BARDA

Mluví plyně pěti jazyky, vedl šestnáct fotbalových týmů v osmi zemích. Ve své době vytáhl Švýcarsko na třetí místo v rankingu FIFA a po téměř třiceti letech je dovedl na světový šampionát, koučoval i národní mužstva Anglie a Finska. Seznamte se: hráč, učitel, trenér, televizní komentátor, lektor, člen technických komisí UEFA a FIFA – a především gentleman Roy Hodgson!

DĚLAJÍ ODDANOST A TOUHA

FOTO SPORT: BARBORA REICHOVÁ

ROY HODGSON PŘEDNÁŠEL V PROSINCI NA PRAŽSKÉ KONFERENCI MOSTY, POŘÁDANÉ TRENÉRSKO-METODICKOU SEKCI A UNIÍ PROFESIONÁLNÍCH TRENÉRŮ ČESKÉHO OLYMPIJSKÉHO VÝBORU

Pane Hodgsone, proč jste vlastně začal trénovat v tak raném věku? Bylo vám, myslím, teprve 29 let?

„V devětadvaceti jsem skončil jako aktivní hráč, trénovat jsem ale začal vlastně už o rok dřív. Co mě k tomu přivedlo? Myslím, že moje hraní nebylo nic moc, takže to, že jsem přestal hrát, ani nebyla pro fotbal tak velká ztráta. Myslel jsem si, že profesionální koučování by pro mne mohla být dobrá budoucnost. Když se objevila příležitost trénovat ve Švédsku, musel jsem se rychle rozhodnout, jestli budu dál hrát v Anglii, nebo hrát přestanu a půjdu do Švédska trénovat. Možnost být hrajícím koučem tehdy neexistovala, cizinci v té době ve Švédsku ve špičkových soutěžích hrát nemohli.“

Tenhle moment je zajímavý, protože se často říká, že když chcete něco získat, musíte se nejdříve něčeho vzdát. Vy jste opravdu přestal hrát, abyste se mohl stát koučem?

„To je pravda, bez té trenérské nabídky bych jako hráč určitě neskončil. Ale přestat hrát naštěstí neznamenal, že nemůžu dál vyhrávat jako kouč. Koučování a hraní jsou ale dvě úplně odlišné věci. Když jste byl dobrý hráč a máte za sebou skvělou hráčskou kariéru i spoustu zkušeností ze špičkového fotbalu, je to velká výhoda a určitě vám to hodně pomůže. Ale ne každý dokáže tuto výhodu zúročit a ze skvělého hráče se stát skvělým koučem. Na druhé straně jsou trenéři s mimořádnou kariérou, kteří předtím slavnými hráči nikdy nebyli. Nejlepšími příklady jsou třeba Arrigo Sacchi nebo José Mourinho, kteří za sebou neměli nijak mimořádnou hráčskou kariéru, ale oba jsou to výjimeční trenéři.“

Co je tak přitažlivé na tom trénovat špičkové hráče?

„Když jsem začínal trénovat, netušil jsem samozřejmě, že budu někdy pracovat se špičkovými hráči. Té výsady se mi dostalo až v průběhu let,

Sport

OFICIÁLNÍ
SPONSOR

AS MONACO

DOČYVĚŘÍ
EDINSON
CAVANI

MAJÍ
VELKÝ HLÍZ
DRIES
MERTENS

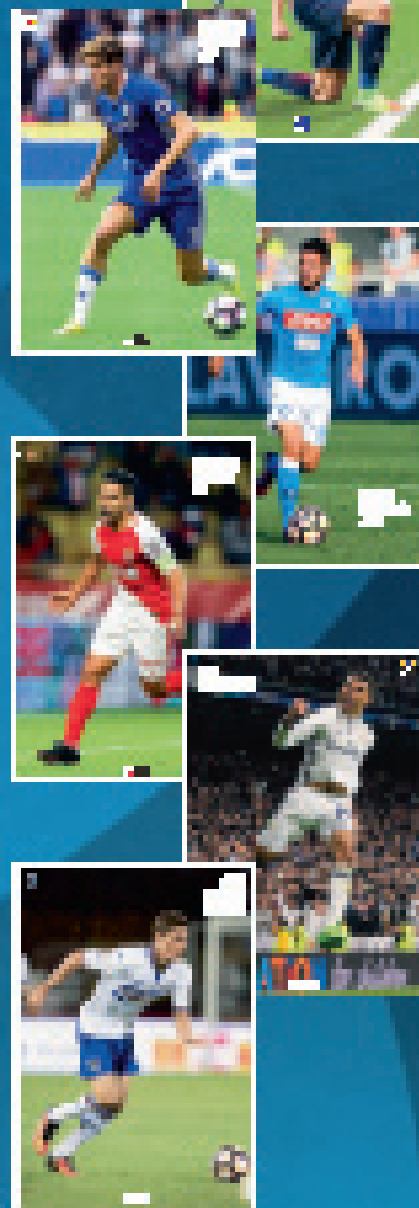

LEGA SE VĚŘÍ
KAMONJI
V EVROPE

ROZHOVOR
PATRIK
SCHICK

EDEN
HAZARD
ZA
TITULEM!

CHVÍLIČKA
SOURM BELGIJEM
KAPITÁN VOLE

8 EXKLUZIVNÍCH PLAKÁTŮ
V NOVÉM ČÍSLE ČASOPISU
SPORT

ALONSO, CAVANI,
MERTENS, FALCAO,
SCHICK, CASEMIRO

PRÁVĚ
V PRODEJI

WAYNE ROONEY VSTŘELIL >
VE WEMBLEY PROTI ŠVÝCAR-
SKU V KVALIFIKACI EURO 2016
REKORDNÍ 50. GÓL ZA ANGLII.
OD TRENÉRA HODGSONA ZA TO
OBDRŽEL PAMÁTEČNÍ DRES,
COŽ V ŠATNĚ ZACHYTL NA UNI-
KÁTNÍM SNÍMKU FOTOGRAF.

ROY HODGSON

Narozen: 9. 8. 1947

→ **Pozice:** bývalý fotbalový
obránce, poté renomovaný trenér

→ **Trenérská kariéra -
reprezentace:** Švýcarsko (1992-
95), Spojené arabské emiráty
(2002-04), Finsko (2006-07),
Anglie (2012-16). **Kluby v Anglii:**
Bristol City (1982), Blackburn
(1997-98), Fulham (2007-10),
Liverpool (2010-11), West
Bromwich (2011-12).

Kluby v cizině: Halmstad (Švéd.,
1976-80), Oddevold (Švéd.,
1982), Örebro (Švéd., 1983-84),
Malmö (Švéd., 1985-89), Xamax
Neuchatel (Švýc., 1990-92),
Inter Milán (It., 1995-97 a 1999),
Grasshoppers Curych (Švýc.,
1999-2000), FC Kodaň (Dán.,
2000-01), Udinese (It., 2001),
Viking Stavanger (Nor., 2004-05)

→ **Úspěchy - reprezentace:**
postup Švýcarska na MS
1994 (po 28 letech) a účast
v osmifinále, postup na EURO
1996 (historicky poprvé), s Anglií
čtvrtfinále EURO 2012, účast
na MS 2014 a osmifinále EURO
2016. **Kluby:** finále Poháru UEFA
s Interem Milán (1997) a Evropské
ligy s Fulhamem (2010), 7x vítěz
švédské ligy (s Halmstadem 1976
a 1979, s Malmö 1985-89), vítěz
dánské ligy s Kodaní (2001).

Osobní: Trenér roku v Anglii
(2010), Řád finského lva 1. třídy
(2012)

jak moje trenérská kariéra pokračovala. Je to skutečné privilegium smět pracovat s hráči té nejvyšší úrovně, protože vlastně neexistují žádná omezení, co s nimi můžete dělat – technicky ani takticky. Nemusíte uvažovat stylem: No, bylo by sice hezké hrát takový či jiný fotbal, ale hráči, se kterými pracuji, na to nemají! Hráči, se kterými pracujete, umějí opravdu všechno a vy s nimi také můžete dělat úplně všechno. Je jen na vás, abyste našel nejlepší styl hry, nejlepší taktiku, a připravil pro ně nejlepší trénink, který jim umožní rozvinout ve hře jejich nejlepší schopnosti.“

A co je na trénování tak výjimečných hráčů nejsložitější?

„Neřekl bych, že je na tom něco obzvláště složitého. Tito hráči vědí, že se pohybují na samém vrcholu, vědí, jak to tam chodí a že tam taky hodně fouká. A zároveň také vědí, že jsou opravdu dobří. Takže mají stejně vysoká očekávání i na vás: jestli je vaše koučování na potřebné úrovni, jestli vaše rady a informace jsou na potřebné úrovni, a hlavně, jak se k nim chováte. Pokud se k nim nechováte správně, dají vám to samozřejmě najevo, a pokud si chcete svou práci udržet a pracovat s nimi dál,

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

musíte si k nim najít cestu a dát jim, co od trenéra potřebují. To může být někdy dost složité, ale během té práce si na to zvyknete. Samozřejmě, bylo by to obtížné pro někoho, kdo by nebyl dostatečně zkušený a dostal by se k takové práci poprvé. Já jsem naštěstí sbíral rané zkušenosti ve Švédsku, kde jsem pracoval čtrnáct let své trenérské kariéry. Pracoval jsem tam sice se špičkovými týmy, ale určitě pod menším mediálním tlakem, než byl v těch letech v Premier League v Anglii nebo v Itálii.“

Co obnáší přesvědčit takhle špičkové hráče, aby byli ochotni pracovat pro tým?

„Víte, lidé někdy mají dojem, že ti nejlepší hráči jsou se stoupající výkonností stále více egoističtí a jak se blíží vrcholu své kariéry, stávají se sebestřednými a nechtějí naslouchat. Moje zkušenost – a hlavně zkušenost z posledních let poté, kdy jsem přešel od finské reprezentace do anglické Premier League – to ale vůbec nepotvrzuje. Hráči jsou podle mého názoru velmi vnímaví a otevření, velmi dychtiví zkoušet nové prvky. A co je nejdůležitější: moc dobře vědí, že fotbal je týmová hra, a pokud chtějí mít úspěch, musí být lepší jako tým. A to znamená vzít to, co umí, a propojit to s tím nejlepším, co umějí ostatní.“

Změnil se fotbal nějak za posledních několik desítek let?

„Myslím si, že ne. Co se ale mění, je společnost okolo nás. Změny v naší společnosti jsou mnohem větší než změny ve fotbalu samotném. Samozřejmě, stejně jako v jiných sportech je hra nyní rychlejší, hráči jsou lépe připraveni, jsou silnější a rychlejší. Jako lidský druh jsme nyní vyšší, silnější a zdravější než dřív, je to neustálý lidský a společenský vývoj. Takže v tomhle to není. Ale dochází k velkým změnám ve společenských vztazích a v kulturním životě. Myslím tím obrovský rozmach sociálních médií a celkovou vzájemnou propojenost. A jako všechny takové změny i tyto přinášejí mnoho dob-

„Někdy hráč, který je dominantní, vede tým nesprávným směrem. Může být mezi ostatními velmi oblíbený, může být populární mezi fanoušky, oblíbený i mezi novináři nebo může mít za ženu dceru majitele klubu. Není jednoduché na něj ukázat a říci, že pro vás není tím nejlepším hráčem.“

rého, ale mají zároveň i některé stinné stránky. Musíme být schopni přijímat obojí, to dobré i to špatné.“

Vy jste zažil obojí. V čem je podle vás největší rozdíl v koučování klubu a reprezentačního týmu?

„V čase, největší rozdíl je především v čase. V čase, který máte s týmem k dispozici v tréninku. Ne až tolik v čase, kdy jste s hráči pohromadě, protože reprezentační srazy trvají vždycky několik dní a vy všichni ten čas trávíte společně. Ale rozdíl je v čase, který můžete s hráči strávit přímo na tréninkovém hřišti. A pak samozřejmě v tom, že se sice snažíte společný čas využít co nejlépe, ale v reprezentaci pak musíte čekat třeba tři měsíce, než hráče uvidíte znovu. Nezačínáte samozřejmě vždycky úplně znovu od nuly, ale musíte vynaložit jisté úsilí, aby se hráči zase dostali zpět do správného nastavení. To v klubu není, tam hráče vidíte každý den. To je asi největší rozdíl. Na druhé straně máte v reprezentaci výhodu, že můžete pracovat s těmi nejlepšími hráči nebo si ty nejlepší můžete sám vybrat. Když jdete do klubu, hráči už tam jsou a vy se tomu musíte přizpůsobit, i když si třeba myslíte, že to nejsou nejlepší typy pro tým, který chcete postavit.“

Zmiňujete často nejlepší hráče. Když budeme mluvit o těch opravdu nejlepších, kteří se chtějí dostat až na vrchol, jaké vlastnosti musí mít, aby uspěli?

„Takhle dobří hráči už všechny důležité vlastnosti mají, už prokázali, že ke špičce patří. Jsou správně velcí, silní, dobře fyzicky připravení, technicky vybavení a rozumějí dokonale hře. To všechno jsou mimořádné vlastnosti, které dobří hráči musí mít, jinak by se nikdy nedostali na tuto úroveň. Co je ale udrží úplně na vrcholu a co dělá ten malý rozdíl mezi dobrým a výjimečně dobrým hráčem, jsou podle mého názoru oddanost a touha. Ty z té rovnice prostě nikdy nemůžete odebrat. Velkou roli hraje samozřejmě taky pokora. Když hráči dáte skutečnou šanci a perspektivu, a on přesto zůstane nohama na zemi a nenechá se pobláznit. Všichni víme, že ve sportu přicházejí lepší i horší chvíle, a pokora vám často pomůže přečkat horší období a vrátit se zase na vrchol. Velmi málo lidí jde v kariéře stále přímo jen nahoru. Většinou to jde tak nějak ve vlnách nahoru - dolů - nahoru - dolů. A právě v neúspěšných fázích se vlastnosti jako pokora, oddanost a zarputilost projevují.“

Jak vychovat hráče k tomu, aby považovali hru za svou, aby cítili zodpovědnost za svůj vlastní výkon i za hru, kterou hrají?

ÚSPĚŠNÝ A OBLÍBENÝ. ROY HODGSON ZAZÁŘIL NA KLUBOVÉ I REPREZENTAČNÍ SCÉNĚ. JEHO TRENÉRSKÁ KARIÉRA TRVÁ UŽ 41 LET. ▼

FOTO: PROFIMEDIA.CZ (2)

UNIQA
 Generální partner
 českého volejbalu

www.uniqa.cz

✓ ROY HODGSON MLUVÍ VEDLE ANGLIČTINY PLYNNĚ I NORSKY, ŠVÉDSKY, NĚMECKY A ITALSKY, DOROZUMÍ SE TAKÉ DÁNSKY, FRANCOUZSKY A FINSKY

5

JEN PĚT ZEMÍ OVLÁDLO
KVALIFIKACI EURO BEZ ZTRÁTY
BODU. NAPOSLEDY ANGLIE POD
VEDENÍM TRENÉRA HODGSONA
NAVÁZALA NA FRANCII (1992 A 1994),
ČESKO (2000), NĚMECKO (2012)
A ŠPANĚLSKO (2012).

„Nemyslím, že je to až tak těžké. Předpokladem ale paradoxně je, aby trenér zapomněl na své vzdělání, které ho vždycky nutí být vedoucí postavou, tím, kdo se vždycky postaví před ostatní a říká jim, co by měli dělat. Takže největší úkol je to pro kouče samotného, aby byl připraven naslouchat, aby se vyjadřoval jasně a vždy se přesvědčil, že mu ostatní taky správně porozuměli. Komunikace musí být obousměrná. Mohu hráči něco říkat, ale nemohu si být jist, že jsem skutečně zasáhl jeho mysl a srdce, dokud od něj nedostanu zpětnou odezvu, dokud je komunikace jen jednosměrná. Obtíž tedy ve skutečnosti není na straně hráčů, kteří jsou podle mé zkušenosti velmi vnímaví a rádi přejímají novou zodpovědnost. Moji hráči jsou rádi, že Anglie hraje tímto systémem, protože jsme se na tom společně shodli. Není to, že by to tak chtěl jenom trenér, ale my všichni jsme se rozhodli, že takhle budeme fotbal hrát. Rozhodli jsme se tak, protože věříme, že s tímto systémem a s tímto způsobem hry budeme mít největší šanci na úspěch.“

Platilo to v anglickém fotbale vždycky?

„Je to v posledních letech velká změna v pojetí sportovního koučingu v Anglii – nevím, jak je tomu u vás či v jiných zemích. Ale třeba v ragby

nebo v cyklistice je to v Anglii zcela běžné. Mám v těch sportech hodně blízké kamarády, tak vím přesně, co dělají a jakým způsobem pracují. Po dlouhá léta trenéři fotbalu v Anglii opravdu všechno vedli sami. Trenéři a manažeři udávali tón, určovali taktiku i styl hry, a hráči jen poslouchali a vykonávali to. Tedy když jste jako trenér měl štěstí, tak to vykonávali. Někdy to tak udělají, někdy ne.“

Když máte štěstí, tak jako kouč jste i dobrý lídr, ale zároveň potřebujete také lídry na hřišti. Je možné je vychovat, nebo si z hráčů prostě jen někoho vyberete?

„Samozřejmě je možné lídra vychovat, o tom není pochyb. Být lídrem na hřišti znamená mít určité dovednosti, být prostě jen dobrým hráčem nestačí. Být dobrým hráčem a vést vlastním příkladem je pro lídra velmi užitečné. Ale správné dovednosti je nutno se učit, musíte o to usilovat a musíte na tom soustavně pracovat. Nejsem si jist, zda pro to v našem sportu děláme dost. Někdy to ale může být i dvousečné, protože hráč, kterého na hřišti vnímáme jako lídra, musí být dominantní charakter. Vždy chcete, aby to byl jeden z nejlepších hráčů, aby byl v družstvu pokud možno oblíbený a sou-

časně velmi dominantní. Je to jeho hlas, který je slyšet nejvíc, na něj se všichni hráči dívají, když potřebují radu nebo směr, kterým jít. A je samozřejmě prospěšné, když tito hráči jsou s vámi i s týmem na stejné vlně. Ale když lídr bude hrát jen na sebe, bude to kontraproduktivní. Tým se pak začne zmišovat mezi tím, co mu ordinují trenér a ostatní jako nejlepší, a tím, co takzvaný lídr na hřišti považuje za nejlepší pro sebe samotného.“

Takže jako kouč a vůdce smečky musíte v takovém případě někdy zasáhnout tvrdou rukou?

„Jistě, protože jako vůdce smečky máte zodpovědnost za všechny. Je zjevné a všichni to víme, že ve fotbalovém klubu hráče dědíte a s nimi dědíte i jejich charakter. Nezačínáte s čistým listem papíru a nekončíte s tím, že byste měl v týmu jen charakter a typy hráčů, které byste opravdu chtěl. Pracujete se skupinou lidí, kteří už v klubu jsou. A někdy to může být i tak, že máte v klubu skupin víc a hráč, který je dominantní, vede tým nesprávným směrem. Může být mezi ostatními hráči velmi oblíbený, může být populární mezi fanoušky, může být oblíbený i mezi novináři nebo třeba může mít za ženu dceru majitele klubu. To všechno se může stát. Není pak úplně jednoduché na toho jednoho ukázat a říci, že není tím nejlepším hráčem pro vás jako trenéra, protože v boji, kdo nakonec zůstane – zda vy, nebo on – můžete prohrát.“

Jakou největší chybu může ambiciózní lídr udělat?

„Myslíte lídr na lavičce, tedy trenér a manažer, nebo lídr na hřišti?“

Ne, myslím to obecně – i lídr na hřišti.

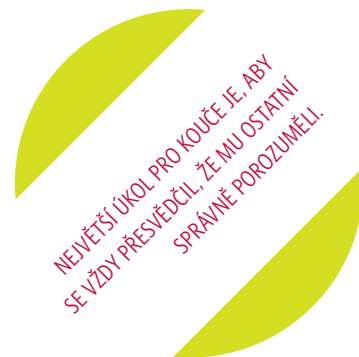
„Největší chybou, kterou může lídr na hřišti udělat, je, že bude hrát sobecky. A že si myslí, že všechno už bylo řečeno a všichni přesně vědí, jak to budou hrát. A pak, když mu určená taktika na hřišti úplně neseďí a nedaří se mu, začne manipulovat některé další hráče, jen aby sobecky ochránil sebe a vlastní hru. Jednoduchým příkladem může být třeba libero, od kterého v konkrétní situaci chcete, aby vypomáhal krajním obráncům při tlaku na útočící křídla. On se ale bojí chyby, a tak zůstává ve středu hřiště, přitáhne si naopak krajní obránce k sobě a nutí záložníky, aby se ke křídům stahovali oni. To je jen jeden příklad a můžou být i další, takhle to na hřišti chodí. Ale nejdůležitější ze všeho je, aby byl lídrem člověk, který má skutečnou odpovědnost za složení a přípravu družstva. Ten musí mít odpovídající vlastnosti a musí na nich také soustavně pracovat.“

Když jsem se díval na statistiky vaší dlouhé kariéry, zaujalo mě, že jen čtyři trenéři vedli anglickou reprezentaci ve více zápasech než vy. Po válece Walter Winterbottom, pak Alf Ramsey, Bobby Robson a Sven-Göran Eriksson. Víte o tom?

„Nevím, jestli je to pravda, moc to nesleduji. Ale abych byl fair, byly to sice u anglické reprezentace velmi dobré čtyři roky, ale bohužel se nám nepodařilo přenést dobrou formu z přípravy do rozhodujících turnajů, zvláště do toho posledního, EURO 2016. V poslední době jsme sehráli devatenáct zápasů a prohráli jen dvakrát, z toho jednou doma po dvou gólech, které by normálně nikdy neměly platit. S tím vědomím jsme jeli na mistrovství Evropy, v přípravě před turnajem jsme navíc taky všechno vyhráli. Porazili jsme Německo venku, porazili jsme Wales i Francii. Takže jsme jeli na EURO a byli přesvědčeni, že můžeme uspět. A pak jsme v osmifinále narazili na Island, který v tom utkání přerostl sám sebe, a najednou jsme na jejich hru nemohli najít odpověď.“

Smutný závěr čtyřletého období. Jaké bylo?

„Co se týká těch 56 zápasů, jsem hodně spokojen s tím, jak jsme si počínali. Podařilo se nám dát do

- ▼ LOŇSKÉ EURO SKONČILO PRO ALBION ZKLAMÁNÍM. TÝM NEDOKÁZAL NAVÁZAT NA BÁJEČNÉ VÝKONY Z KVALIFIKACE A PŘÍPRAV A SELHAL V OSMIFINÁLE S ISLANDEM.

hromady tým opravdu mladých hráčů – na EURO 2016 mělo naše družstvo, myslím, nejnižší věkový průměr – kteří mají podle mého názoru obrovský potenciál. A přestože jsme selhali proti jednomu soupeři v utkání, které jsme pro další postup na šampionátu potřebovali vyhrát, jsem si jist, že družstvo bude pokračovat i na dalším EURO a v letech po něm. Hráčům bude pořád teprve 26 až 27 let a jsem přesvědčen, že jsme přinejmenším nastavili tým, způsob hry i způsob práce tak, abychom s nimi mohli mít úspěch. Pokud jako Anglie na šampionát postoupíme, musíme pak také odložit strach a dostát vlastním očekáváním. To je záležitost mentální stejně jako taktická.“

Byla pro vás z tohoto pohledu role trenéra anglické reprezentace prací snů?

„Ano, myslím, že asi ano. Ale byl jsem na tuto funkci nominován nebo jsem ji téměř získal již při několika příležitostech dříve, dokonce již někdy na začátku devadesátých let, kdy jsem pracoval ve Švýcarsku. Takže se k tomu schylovalo dlouho, přinejmenším při dvou příležitostech bylo moje jméno ve hře a někteří lidé si mysleli, že bych na tu funkci byl ten nejlepší člověk. Ale nakonec mě nevybrali a vzali někoho jiného. Trvalo dost dlouho, než k tomu pak opravdu došlo. Takže bych řekl, že se mi splnil sen, který mezitím trochu vyprchal, ale samozřejmě to byl vrchol mé trenérské kariéry.“

Lákalo by vás vést ještě jiný reprezentační tým?

„Bylo by teď obtížné jít někam, kde by to pro mne bylo s pozicí trenéra národního týmu Anglie srovnatelné. Měl jsem rád všechny svoje trenérské štace, miluji Švýcarsko, miluji Finsko, ve Spojených arabských emirátech to bylo taky fajn, Anglie byla prostě fantastická. Největší rozdíl byl, myslím, v tom, že trenérem Anglie jsem se stal jako Angličan. Dříve jsem nebyl Švýcar, nebyl jsem Fin, v Emirátech jsem nebyl ani Arab. Takže když za vámi přijdou a řeknou, že vám nabízejí ten nejúžasnější trenérský job v zemi, totiž být trenérem jejich národního týmu, vašeho národního týmu, je to veliké privilegium a veliké vyznamenání. Určitě to byl vrchol mé trenérské kariéry. Ale aby to byla skutečná práce snů, bývalo by to muselo přijít o nějakých patnáct nebo dvacet let dříve.“

Pokud tohle tedy nebyla práce snů, pojdme se podívat do budoucnosti. V současné době nemáte žádný tým. Kdybyste mohl snít a říci si, že to nejlepší, co si dokážete vysnit, se vám za týden nebo za měsíc také splní – co by to bylo?

FOTO: PROFIMEDIA.CZ (2)

„To je mimořádně dobrá otázka, na kterou ale bohužel nemám žádnou odpověď. Moje zkušenosti a moje kariéra byly takové, že na každém angažmá, které jsem dostal nebo nakonec ani nedostal, jsem od samého počátku vnímal všechny jeho aspekty. Neviděl jsem jen výhody a to, co by se mi nejvíce líbilo, ale vždycky jsem vnímal i všechny možné nástrahy i co se případně může nepovést. Takže se na žádnou práci nedívám jen přes různé brýle, kdy se všechno zdá nádherné. Vidím výhody i nevýhody, snažím se je zvážit i pochopit, zda tu práci zvládnou a jestli mě moje žena v mé práci bude moci podporovat. Všechny tyto věci je potřeba vzít v úvahu. Takže je to sice dobrá otázka, ale neumím na ni bohužel odpovědět, protože už jsem měl tolik skvělých trenérských štací. Liverpool byl jeden z nejlepších klubů v anglické Premier League, Inter Milán i Udinese jedny z nejlepších italských klubů, pracoval jsem pro špičkové kluby ve Švédsku, v Dánsku, pro národní týmy Anglie, Švýcarska i další... Z tohoto pohledu má člověk skoro pokušení říct, že to byla tak skvělá kariéra, že už by mohlo být načase toho nechat.“

Ale?

„Ale něco ve mně mi pořád říká, že ještě nemusím skončit, že ještě přijde něco, co na mě ještě někde čeká, a měl bych proto pokračovat. Protože věk je jen číslo na papíře a já se dnes necítím o moc jinak než před třiceti lety. Jen jsem před těmi třiceti lety vypadal mladší.“

^ ANGLII VEDL V 56 ZÁPASECH OD KVĚTNA 2012 DO ČERVNA 2016: 33X VYHRÁL, 15X REMIZOVAL A 8X PROHRÁL

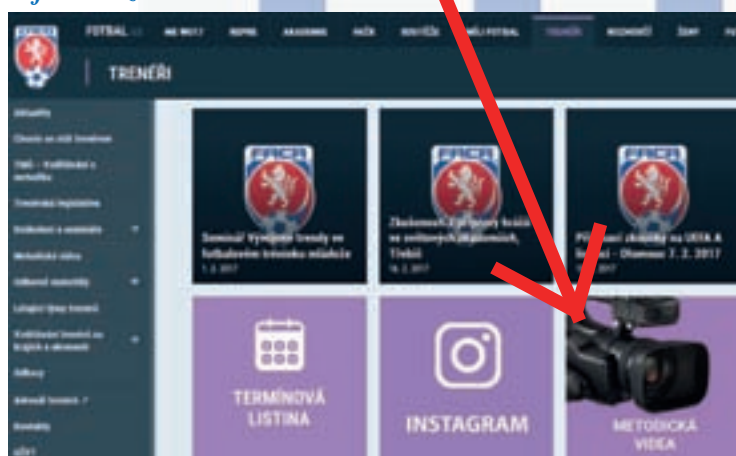

Aktivity Fotbalové asociace České republiky

Trenérsko metodický úsek

TMÚ FAČR vydal nový videomateriál „herní koncepce starší přípravky“, které by mělo opět pomoci budovat herní tvář českého fotbalu. Připravujeme „herní koncepci mladších žáků“, nebo pro profesionální fotbal „tříobráncové rozestavení“ několika týmů z MS 2014 v nové grafické podobě.

tv.fotbal.cz/metodicka-videa

„Judo, jako doplněk kolektivních sportů“.

Pro všeobecný pohybový rozvoj byl natočen inspirativní film, kterým Vás i na webu FAČR provede Ondřej Vetchý a Jiří Vaněk.

„Létající týmy trenérů“

Víte, že do vašeho klubu mohou přijet udělat ukázkový trénink Vašich dětí odborníci, kteří s trenéry i rodiči i prodiskutují jak stavět trénink, co je důležité v rozvoji dětí a co ne? Stačí se ozvat!

<https://trenink.fotbal.cz/letajici-tymy-treneru/p42>

Youtube kanál Trenéři FAČR

Bude brzy spuštěn a trenéři zde kromě metodických videí naleznou diskuze nad herními situacemi i různými problémy v živé diskusi s odborníky různých oborů.

Neprofesionální fotbal

Grassroots leader - nová online licence trenéra fotbalu !!!

FAČR spustí 1. 4. 2017 novou licenci pro trenéry fotbalu. Tato licence bude základním povinným stupněm vzdělání, které budou muset mít všichni ti, kdo se pohybují především

u dětí, tedy **trenéři přípravky, tatínkové a maminky**. Cílem FAČR je poskytnout jim základní informace z pohodlí doma, protože licenci bude možné získat během několika hodin pomocí online kurzu, který bude na webu FAČR. Vše je zábavnou formou s ryzě praktickými otázkami. Úspěšní získají certifikát. **Vše je zdarma a v neomezeném počtu pokusů.**

FAČR plánuje intenzivní podporu neprofesionálního fotbalu

FAČR si uvědomuje nutnost podpory fotbalu v krajích a okresech, a proto připravuje projekty, které by měly úroveň fotbalu i počtu hráčů výrazně zlepšit. Prvním výrazným krokem bude **navýšení počtu podporovaných Sportovních středisek mládeže (SpSM)** tak, aby byla zajištěna existence minimálně jednoho SpSM v každém okrese v ČR. Hlavní výchovný akcent těchto středisek bude směřovat do kategorií přípravky a mladších žáků tak, aby byla zajištěna kvalitní výchova dětí v žákovském věku na celém území ČR.

Zmíněné podporuje i vytvoření pozice „**okresní Grassroots trenér mládeže FAČR**“, v každém okrese ČR. Těchto až 76 nových zaměstnanců FAČR se bude starat především o podporu náborových akcí, vzdělávací činnost v klubech, ukázkové tréninky MŠ a ZŠ, organizaci turnajů a provázání s výše zmíněnými okresními SpSM. Vše ve spolupráci s **krajskými Grassroots trenéry mládeže**, kteří již v krajích na stejných věcech pracují a vedou „týmy létajících trenérů“.

Ženský fotbal

2 měsíce do ME fotbalistek U17 na české půdě!

Přesně za 2 měsíce odstartuje největší ženská fotbalová akce, která se kdy konala na území ČR - mistrovství Evropy hráček do 17 let, které od **2. do 14. května** hostí stadiony v Plzni, Příbrami, Domažlicích a Přešticích. O titul bude na českém území usilovat osm týmů, mezi nimiž nebude chybět ani domácí soubor vedený vicemistrem Evropy z roku 1996 Karlem Radou.

Na webu www.fotbal.cz je zřízena podsekcce věnující se přímo závěrečnému turnaji, který jako ambasadoři podporují někdejší reprezentační opora Pavlína Ščasná, Pavel Horváth. Patronkou turnaje pak je ministryně školství Kateřina Valachová. Slavnostní los základních skupin turnaje se uskuteční **7. dubna v Plzni**. Ve dnech utkání bude v okolí všech stadionů zajištěn doprovodný program **Fotbalový festival plný zábavy a sportu**, který umožní dětem a případně rodičům si vyzkoušet dovednosti nejen z fotbalového prostředí.

Ještě jí nebylo dvacet a už se vydala do volejbalového světa. Pořádně ani nepoznala nejvyšší domácí soutěž a do svých řad si ji vyžádalo italské Sassuolo. Helena Havelková se stala jednou z nejžádanějších hráček Evropy. V Itálii nastupovala ještě za Busto Arsizio, s nímž dvakrát kralovala Poháru CEV a bojovala ve finále Ligy mistryň, za angažmá se vydala do Ruska, Turecka, Polska a naposledy do Číny. Ligu olympijských vítězek ale předčasně opustila kvůli zranění achillovky.

TRENÉRY SI VYBÍRÁM

TEXT: JIŘÍ NIKODÝM

Trenér ženského týmu

„Trénovat ženský tým je to nejtěžší. Dát dohromady dvanáct ženských, aby se sladily, je nemožné. Trenér tak musí být v první řadě psycholog. Ženy si bohužel neříkají všechno na rovinu. Chlapská povaha je taková, že si to vyříkají mezi sebou. Ale mezi ženskými se neříkají věci na rovinu, což pak týmu škodí. Trenér musí mít především autoritu a tým musí mít k trenérovi respekt. Každý trenér si musí uvědomit, jestli chce být kamarád, nebo chce tým vést. Když chce být jen kamarád, pak přijde o respekt a tým za ním nejde.“

Komunikace trenéra s ženským týmem

„Trenér si nemůže dovolit dělat bengál. U chlapů možná ano, ale na ženy se musí jemněji, protože by se mohly urazit. Hráčky nemusí vždy pochopit, jak je to myšlené. Trenér nesmí být monotónní, musí najít vyváženost. Na každou z nás funguje něco jiného, musí umět k hráčkám přistupovat jednotlivě. Je dobré být v pohodě, ale

když se něco děje, je třeba přidat v komunikaci na dynamice. Nikdy jsem neměla úplně vyklidněného trenéra. Třeba Italové jsou všichni hodně energičtí a emotivní.“

Ženská trenérka u ženského týmu

„V reprezentaci nás vedla bývalá hráčka Táňa Krempaská a byl to rozdíl. Věděla, jak to funguje v ženské šatně a navíc v ní vyložene byla. Když s ní mluvíte, tak to chápe i po ženské stránce, je to jednodušší, ženská některé věci chápe automaticky. Sportovně ale zásadní rozdíl nebyl.“

Výběr klubů a trenérů

„Když jdu do sezony, vždycky vím, jaký to bude trenér a co mi může dát. Nikdy jsem nezažila někoho, kdo by neměl tým pod kontrolou. Nepotřebuju trenéra kamaráda, který za mnou bude chodit po zápase a říkat, že nevádí, když se něco nepovedlo. Musí umět zhodnotit, jaký je hlavní problém, a s tím dál pracovat. Vyhledávám trenéry, kteří mě mohou technicky obohatit. Kdo při time outu říká: 'musíš to vybrat, musíš dát

FOTO SPORT: BARBORA REICHOVÁ

bod', a když dostaneme eso: 'nesmí se to stát', to pro mě není trenér. Tým potřebuje v danou chvíli slyšet jasnou věc. Trenér musí poradit, jak tomu čelit, co přesně udělat. Sportovcům dnes nemusíte říkat každý balon, co má dělat. Kouzlo dobrého trenéra je poradit třeba jednu věc, která to pak změní. Je to i věc tréninku. Při něm si dokáže trenér věci víc řídit než v zápase."

Důležití trenéři

„Velice důležitý byl v Liberci v žákyních Miloslav Procházka, který mi dal výborné základy a dostal do drilu. Každý z trenérů mi pak dal něco jiného. Například Carlo Parisi v Bustu Arsiziu viděl, že neumím přihrávat. Tak jsme to společně pilovali, abych se stala komplexní hráčkou.“

Odchod do zahraničí

„Do Itálie, konkrétně do Sassuola, jsem šla v osmnácti letech ze Slavie, a tak jsem ani neměla možnost poznat české trenéry. Chtěli mě klub i trenér. Bylo to náročné a důležité bylo, že jsem rychle zvládla jazyk a navíc tam byla se mnou Ivana Plchotová. Pomohlo mi, že trenér Ferrari uměl anglicky a nedostala jsem od něj žádná ultimáta, abych fungovala. Hlavních bylo pár slovíček k volejbalu, domluvit se s holkama a nebýt individualista.“

Trénink

„Italové skvěle ovládají taktiku a techniku. A taky se tam každý den řeší video. Před zápasem jsou určitě dvě videa, každé na hodinu. První rok v Sassuolu trenér Ferrari dělal video a pak se nás všech ptal, co si myslíme. Je dobré se zeptat, ale když zazní několik hlasů, tak se v tom pak nedá vyznat. Mám ráda trenéry, kteří vědí, co chtějí a mají jasno. Třeba Carlo Parisi staví hodně na bloku a obraně a na celoroční práci s týmem. Má základ, který jen lehce obmění podle soupeře. Jen když je u soupeře extra hráčka, tak se něco změní. Cílem je systém během sezony vylepšovat a držet se ho.“

Rusko, Turecko, Polsko

„Ve světě trénuje hodně Italů a zahraniční trenéři se snaží dokázat, že to italské není tak dobré a že oni to umí líp. Loni v Polsku byl první tři měsíce Ital a po jeho vyhození Polák Jakub Gluszak. Byl mladý, měl určitou taktiku a dělal spoustu věcí jinak - a fungovalo to líp. Chtěl si to udělat po svém, aby dokázal, že všechno, co je italské, není dobré. Podobně jako Nizozemec Avital Selinger v Krasnodaru. Zabýval se jen obranou, dělaly jsme celý trénink třeba jednu věc. Chtěl narušit ruský zaběhlý systém, kdy jsou všechny hráčky vysoké, hrají kopce a pomaleji. Ale on chtěl hrát rychle,

FOTO SPORT: BARBORA REIČHOVÁ

tam i hodně mluví. Dostala jsem nabídku a jen tak do nějakého klubu bych nešla. Ale byla to Šanghaj, což mě lákalo. Kluby jsou podle měst nebo oblastí, kde mají vždy jeden tým. Mezi kluby se nepřestupuje, a proto jsou týmy hodně sehrané. Místní hráčky bydlí ve sportovním centru na kraji města, kde jsme i trénovaly. V den zápasu nesmí ven a trenér je kontroluje. Možnost potkat se s rodinami mají jen po zápase. Trénuje se každý den, nebo se hraje zápas. Jede se pořád naplno. Neexistuje den volna, tréninky jsou tvrdé a náročné."

Čínský trenér

„Trenéři z ciziny v Číně u volejbalu nejsou. Tým vede Wang Ži Teng, mladý trenér, který ještě předloni hrál. V klubu se rozhodli, že dají jako trenéry k mužům i ženám bývalé hráče bez trenérských zkušeností. Pro mě to byl typ trenéra, který dbá na to, aby byl se všemi zadobře. Měl to těžší, protože jeden rok byl trenérem na posilovnu a najednou se překlátil na hlavního. Ale každý ho respektuje. Hráčky to mají nastavené tak, že dělají, co jim trenér řekne, a nepřemýšlejí, že by to mělo být jinak. Trenér uměl anglicky, ale s Kanadankou Sarah Pavanovou jsme měly překladatelku, která nám byla pořád k ruce.“

Čínský volejbal

„Pořád se tam hraje pod tlakem a byl to jeden z nejlepších volejbalů, co jsem zažila. Hráčky ve 25 letech už jsou tam brány jako staré. Jsou dlouho v extrémním zápřahu a organismus to neutáhne. Doktoři na tom nejsou tak jako u nás, a když nedostanou hráčku po zdravotních problémech zpátky, tak ji vymění. Při obrovské zásobárně hráček to není problém. V Evropě se dost řeší taktika, technika, ale v Číně ne. Hraje se nekompromisně. Dbá se hodně na útočnou fázi. Hlavně tvrdý úder, příjem a k tomu obrana. Zalívka se nebere, ale bušit a položit míč rychle na zem, to se cení. Je to hlavně dril, všechno mají naučené. Jsou skvělé už teď, ale ještě by mohly jít takticky a technicky dopředu. Až se dám zdravotně dohromady a byla by možnost se do Číny vrátit, ráda bych tam znovu hrála.“

s kombinacemi. Měl svou vizi, ale zjistil, že to není v klubu a pro dané hráčky aplikovatelné.“

Busto Arsizio a trenér Carlo Parisi

„Na první pohled působí jako negativní člověk, který z vás nedostane pořádný výkon. Chvilí mi trvalo, než jsem pochopila jeho styl a jak to myslí - to je záchytný bod. Když ho poznáte a díváte se na lavičku, jeho reakce je jasná a všechno víte dřív, než přijde time out. Je puntičkář. V Bustu, kde jsme v roce 2012 vyhrály ligu, pohár i Pohár CEV, si mohl dovolit trochu negace a být k týmu tvrdší. I proto, že si nás vlastně vybral. Byl tam deset let a týmy se skládaly, jak chtěl on.“

Parisi u národního týmu

„Carlo mi přišel hodnější. V reprezentaci musíte pracovat s tím, co máte. I ambice jsou jiné a on poznal, na co náš tým má. Musel nejdřív pochopit naši mentalitu. Hráčky jsou zvyklé na jiný klub, jinou ligu a musel pro ně najít role, aby všechno fungovalo. Nebyl pak tak negativní. Ale pořád měl jasno, na čem má hra stát, co funguje. Měl větší trpělivost říkat věci častěji, déle je vysvětloval. V klubu se s tím tolik nemazal, u reprezentace není tolik času. Pochopil, že musí zvolit trochu jiný přístup, a proto se snažil vytvořit příznivější klima. Myslím, že i pro něj to byla dobrá zkušenost.“

Čína

„Čínu jsem si vybrala, hrozně mě zajímala, a to jsem ještě nevěděla, že vyhraje olympiádu. Mají peníze, ambice, divácké zázemí a o volejbalu se

HELENA HAVELKOVÁ

Narozena: 25. července 1988 v Liberci

→ **Hráčská kariéra:** Liberec (2003/04), Slavia Praha (2004-07), Sassuolo (It., 2007-09), Busto Arsizio (It., 2009-12), Krasnodar (Rus., 2012/13), Eczasibasi Istanbul (Tur., 2013/14), Busto Arsizio (2014/15), Chemik Police (Pol., 2015/16), Šanghaj (2016/17)

→ **Úspěchy - klubové:** vítězka Poháru CEV (2010, 2012), Challenge Cupu (2013), italské ligy (2012), Italského poháru (2012). **Reprezentační:** vítězka Evropské ligy (2012). **Individuální:** MVP Italského poháru (2012), nejlépe bodující hráčka Evropské ligy (2011), nejlépe přijímající hráčka Evropské ligy (2012), volejbalistka roku ČR (2013)

NEPOTŘEBUJU TRENÉRA, KTERÝ ZA MNOU BUDE CHODIT PO ZÁPASE. A ŘÍKAT, ŽE NEVADÍ, KDYŽ SE NĚCO NEPOVEDLO. MUSÍ UMĚT ZHODNOTIT HLAVNÍ PROBLÉM A S TÝM DÁL PRACOVAT.

ČESKÝ SPORT V MÉDIÍCH ČESKÉHO OLYMPIJSKÉHO TÝMU

www.czechteam.info

barril.olympic.cz

YouTube: [/czecholympic](https://www.youtube.com/czecholympic)

Facebook: [/olympijakytym](https://www.facebook.com/olympijakytym)

Instagram: [/olympijakytym](https://www.instagram.com/olympijakytym)

Twitter: [/olympijakytym](https://twitter.com/olympijakytym)

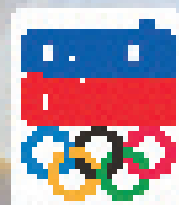

Snapchat: [Olympijakytym](https://www.snapchat.com/add/olympijakytym)

Mobilní aplikace: [Czechteam](https://www.czechteam.info)

MÍSTO VŠECH
ČESKÝCH SPORTOVČŮ
A JEJICH FANOUŠKŮ

VŠICHNI JSME JEDEN TÝM!
[#czechteam](https://www.czechteam.info)

1. We Are the Champions!

– Queen

Existuje vůbec nějaká sportovní hala nebo stadion, kde by tato píseň nikdy nezazněla? Jedině snad místo první spartakiády v Praze na Marinách – to ale bylo zatopeno při regulaci Vltavy už před devadesátí lety. We Are the Champions zní na stadionech po každém velkém finále a o pár hodin později i ve všech přilehlých hospodách. Často ji se smutkem a pod vlivem zpívají i poražení a jejich fanoušci. A pokud byste pochybovali, že Queeni patří až úplně na vrchol, přihodte si k tomu jejich We Will Rock You nebo Another One Bites the Dust!

PÍSNĚ O SPORTU

2. Eye of the Tiger

– Survivor

Titulní píseň z filmu Rocky III pochází od americké rockové kapely Survivor. Sylvester Stallone chtěl sice nejdříve jako titulní píseň právě Another One Bites the Dust, ale Queen mu dali košem.

Stallone znal zvuk skupiny Survivor, zavolal frontmanovi Jimu Peterikovi a nechal mu na záznamníku zprávu: „Hehe, Jime, máš pěkný záznamník. Můžeš mi brknout zpátky? Tady Sylvester Stallone!“ Peterik nechtěl vzkazu uvěřit, ale přece jen zavolal a výsledek stál za to. Píseň, na které se podílel i Frankie Sullivan, se od té doby prodala v téměř deseti milionech kopií.

4. Zelená je tráva

Umíte si představit, že možná kvůli téhle písni přestoupil kdysi Petr Čech do Chelsea, aby se v Premier League cítil jako doma? Originál „Blue Is the Colour“ je totiž od roku 1972 až dodnes klubovou hymnou Chelsea.

Slávista František Ringo Čech chytlavou melodií v 70. letech přetextoval a tak se fotbalová hymna přenesla i do Československa. Málokdo ale ví, že po vzoru Chelsea se natáčení sborů i u nás zúčastnila řada fotbalistů, třeba Franta Veselý, Tonda Panenka nebo František Cipro. Šlo jim to zjevně stejně dobře, jako na hřišti.

3. Barcelona

– Freddie Mercury a MMontserrat Caballé

Patetický hymnus vznikl k oslavě olympijských her v roce 1992. Barcelonská rodačka, sopranistka a operní diva MMontserrat Caballé se měla již o pět let dříve podílet na vzniku důstojné znělky budoucí olympiády. Caballé učinila zdánlivě bizarní krok – požádala o spolupráci rockera Freddieho Mercuryho

z Queen, který se od hitu Bohemian Rhapsody netajil nákloností k operě. Z pramenů opery, rocku a popu vytryskl symbol setkávání různých světů, úžasné video i silná melodie, považována za nejlepší olympijskou píseň všech dob.

5. The Boxer

– Simon & Garfunkel

Možná si myslíte, že tohle není úplně největší pecka ze všech, ale nemylte se – je to nesmrtelná klasika. Sport ani život totiž nejsou jen samá vítězství a každý, kdo někdy zkusil pro-

razit, ví, jak to bolí. Paul Simon později vyprávěl, že píseň je velmi osobní a pochází z doby, kdy za svou muziku s Artem Garfunkelem sklízeli jen samou kritiku. Poslechněte si tu písničku, přečtěte si Hemingwayovu povídku Padesát papírů, zavřete pak knížku i dveře a pusťte si Simona s Garfunkelem ještě jednou nebo dvakrát. Už nikdy ten pocit nezapomenete.

6. Sportu zdar!

– Jarek Nohavica

Úžasná slezská klasika Jarka Nohavici je nádherně plastickým obrazem našeho diváckého prostředí. „Ty mlč, ty páprdo, no, ty v tom baloňáku, fotbalu rozumíš jak koza nákladáku, být tebou, tak nežvaním a rychle mažu, jinak se neubráním a pak ti ukážu!“ Chodíte na fotbal? Zažili jste taky něco takového? Možná, že takhle vnímají fotbal i někteří hráči dole na pažitě, na které se chodíte dívat. Budou takoví hráči kromě místní čtvané hrát dobře i Ligu mistrů, ve které byste je chtěli vidět? Okolní prostředí formuje nás všechny, není snadné mu uniknout. Baniček!

7. Skalák

– Radůza

„Kamaráde, zatni zuby, svázání jsme lanem...“, zpívá Radůza v písni inspirované románem Tenkrát v ráji. Radůza je jiná a tahle píseň je taky jiná. Není to pompézní vznosná kantiléna, ale rozvolněně frázo- vaná balada hraná malou a skvělou kapelou. Balada pro lidi, kteří k životu nepotřebují růžové mydlinky a nebojí se ptát sami sebe. Skály mají stručná a jednoduchá pravidla a jejich porušení neodpouštějí. Každý z nás by si zasloužil prostředí, pro které jako ve skalách bude platit, že „nahoru ti nepomůže nikdy žádná lež“.

8. [Simply] The Best

– Tina Turner

Původně píseň nazpívala Bonnie Tyler, později ji převzala Tina Turner. Když po emocionálně zalykavém začátku („Volám tě, když moje srdce potřebuje rozehřát“) spustí divokou vypalovačku a v refrénu opakuje You're simply the best, uvěří jí to každý chlap. Jestli byste ve třiceti odsákali aspoň polovinu toho, co ještě v šedesáti letech na jevišti dokázala tahle čtvrtinová čerokézská indiánka z Tennessee, zasloužíte si to vrchovatě. Dnes Tině táhne na osmdesát a zpívá jen svému třetímu manželovi. Nebojte se dát najevo svou vášeň, zapálíte ostatní!

9. Chariots of Fire

– Vangelis

Úvodní hudební téma pro stejnojmenný film složil řecký skladatel Vangelis v roce 1981. Britské sportovní drama o přátelství a osudech dvou britských běžců je situováno do období olympiády 1924. Je založené na skutečném příběhu: silně věřící skotský křesťan Eric Liddell běhal na oslavu Boha, anglický žid Harold Abrahams proto, aby se vzeprl společenským před- sudkům. Na olympiádě se sešli ve společném britském týmu. Ikonická instrumentálka vyšla i na albu a stala se součástí promo traileru i otevíracího oh- ňostroje londýnské olympiády 2012.

10. Prachovské skály

– Ivan Mládek a Ivo Pešák

Jeden z rozverných songů Banjo Bandu Ivana Mládka proslavila nedlouho po jeho vzniku i rodinná televizní komedie Jak dostat tatínka do polepšovny. Těžko říci, zda byl ve své době roztomilejší Tomáš Holý v televizním filmu, nebo Ivo Pešák živě na jevišti. Dadaistické slovní hrátky Banjo Bandu podmalovává svižná muzika na pomezí country a jazzu, kterou hrají skvělí muzikanti. Mládek sice opakovaně zdůrazňoval, že má k pohybu vztah více než od- tažitý, posluchači mu to ale nevěřili. Horolezci, horolezkyně i horolezčata prostě rocks!

CIZÍ, NEBO NÁŠ?

TEXT: MICHAL BARDA

Hokejista Jan Benda je cizinec, basketbalistka Kia Niema Vaughnová z New Yorku je ale Češka. A devítinásobná olympijská medailistka Merlene Otteyová z Jamajky zase Slovinka. Když si v televizi pustíme jakýkoliv sport, máme často pocit, že sledujeme přímý přenos z Babylonu. Všechny týmy loví sportovce i kouče v cizině, aby pak z cizinců zase obratem vyráběly domorodce. Víme ještě vůbec, kdo je cizí a kdo náš? A proč u nás není víc zahraničních koučů?

◀ RONEN
GINZBURG,
IZRAELSKÝ
TRENÉR ČESKÉ
BASKETBALOVÉ
REPREZENTACE

Dánsko dalo světu házenou a také mnoho skvělých hráčů i trenérů. Aby ale konečně vyhrálo olympiádu, muselo před dvěma lety poprvé v historii přivést k národnímu týmu jako kouče Islandana. Z dvanácti mužstev házenkářského olympijského turnaje měla v Riu zahraničního kouče celá polovina.

Pro ty z nás, kteří už nežijí v Severní Koreji, se zdá přirozené, že se každý den setkáváme s lidmi i zbožím z ciziny, opravdu z celého světa. Po práci

^
GUDMUNDUR
GUDMUNDSSON,
ISLANDSKÝ
KOUČ DÁNSKÝCH
HÁZENKÁŘŮ,
OLYMPIJSKÝCH
VÍTĚZŮ Z RIA

pro rakouského zaměstnavatele jedeme v amerických džínách renaultem do kina na italský film, k večeri si dáme maďarské maso a k němu nějaké dobré pivo. To může být pořád ještě náš budvar anebo třeba už cizí prazdroj. Ten byl dřív sice taky náš, pak ale byl japonský, pak jihoafrický, pak americký, belgický a teď bude asi zase japonský. Nijak nás to nebere a považujeme ho za svůj, dokud ho ti

šikovní kluci v Plzni vaří pořád stejně dobře. Večer si pak na televizi Samsung pustíme sport a jsme nespokojeni, že naši florbalisté skončili na mistrovství světa zase až čtvrtí. Teprve pak se začneme ptát, proč s tím ti nahoře konečně už něco neudělají?

Jenže oni už dělají. Šéf českého florbalu Filip Šuman vážně uvažuje o tom, že by českou mužskou reprezentaci poprvé v historii mohl trénovat cizinec. A nejen že o tom uvažuje, i konkrétně vyjednává s trenéry ze Švédska a Finska. Florbal totiž bude mít příští světový šampionát v Česku a Šuman by chtěl na lavičce ten nejsilnější realizační tým. Populární sport došel ve svém vývoji tak daleko, že jeho komunita by zahraničního trenéra už pravděpodobně přijala. Každý domácí trenér má totiž nějaké klubové vazby a atmosféře okolo reprezentace to ne vždy prospívá. A mediální tlak před šampionátem na české půdě by zkušného zahraničního trenéra možná netrápil tolik, jako Čecha.

Florbalová špička je hodně úzká, semifinále je vždy povinností „velké čtyřky“ Švédska, Finska, Česka a Švýcarska - ostatní se je víceméně snaží překvapit. Výběr adeptů proto není velký a každý, který by trénoval Česko, by měl po skončení takového angažmá na našem týmu naprosto detailní informace. Co s tím?

Kdo je vlastně cizí?

Cizí je nám ten, kdo je v něčem jiný než my. Kdo pochází odjinud, mluví cizím jazykem, má jinou barvu kůže nebo se prostě jen chová či obléká jinak. Zdá se to celkem jasné, ale není. Každý člověk vnímá ve svém vlastním světě poměrně přesně, kdo je mu cizí - jenže každý to vnímá jinak. Jsme v tomhle více než pragmatičtí: co je cizí a zároveň dobré, nám zpravidla nevádí a přijmeme to rychle za své. Dokonce natolik, že si za to pak připisujeme i jakousi vlastní zásluhu. Ale běda, když se něco pokazí - pak je pro nás cizí to nejhorší na světě. Nebo snad ne?

Jako příklad, kdo je náš a kdo je pro nás cizí, může posloužit životní osud skutečného člověka. Wenzel L. se narodil sice v Praze, ale víceméně náhodou: babička z matčiny strany byla Němka, strýček i teta Francouzi, tatínek pocházel z Lucemburska. Vztahy a poměry v rodině měly do idylky daleko. Otec byl drsný cholerik a rváč a ambiciózní matku střídavě zamykal, vyháněl z domova a nedával jí peníze. Ona si zase často brala malého synka jako rukojmí. Drsné násilí tak bylo v rodině na denním pořádku.

Malý Wenzel prožil většinu svého dětství u pěstounů na různých místech po celých Čechách, stěhoval se za hodně dramatických okolností a jen s tím, co měl právě na sobě. Matku v té době neviděl dlouhé roky. Od sedmi let žil už nastalo v klidnější

^
CARLO PARISI,
ITALSKÁ VOLEJBA-
LOVÁ SÍLA, KTERÁ
POHÁNĚLA NECELÉ
ČTYŘI ROKY ČESKOU
ŽENSKOU REPRE-
ZENTACI

rodině svého strýce ve Francii, kam si ho na přání neustále cestujícího otce nakonec vzali. Rychle se tam rozkoukal, změnil si podle strýce i jméno a naučil se francouzsky. Učení mu šlo tak dobře, že později studoval na pařížské univerzitě, ve Francii se i oženil. Byl bystrý a sečtělý, mluvil plynně pěti jazyky.

V patnácti letech ho ale dobrodružný otec vzal s sebou do Itálie, aby mu pomáhal vyřizovat poněkud pochybné obchodní záležitosti. Strávili tam nakonec více než dva roky plné konfliktů, rvaček a bitek. Otec totiž dlužil svým italským partnerům velké peníze, dluhy nesplácel a posílal místo sebe nedospělého syna, aby problémy u věřitelů žehlil. Italové ale byli dosti horkokrevní a peníze jsou peníze, takže padla nejedna rána a často tekla krev; celou tu dobu šlo doslova o krk. Kdo tehdy zabil první, přežil do druhého dne. Když problémy narůstaly, vyřešil je otec tím, že z Itálie ujel a sedmnáctiletého syna tam zanechal, aby se protloukl sám. Ten se setkal s několika otcovými známými a nechal se od nich přemluvit, aby s nimi odjel do Prahy.

Když přijel, neměl v Čechách z rodiny už vůbec nikoho: matka byla mrtvá, otec i sourozenci v cizině, česky už dávno zapomněl a neměl ani kde bydlet. Francouzská manželka Blanche na něj čekala v Paříži, takže se pro ni snažil najít v Praze alespoň

bydlení a připravit nejnужnější podmínky. Přijela za ním příští léto s řadou přátel, ale způsobili mnoho nedorozumění a pocity nepříjemného cizáctví, protože nikdo z nich neuměl česky. Takže na nátlak manžela se většina z nich zase rychle odporoučela zpátky do Francie.

Místní média manželku Blanche komentovala takto: „Za velikou obtíž pokládáme, že sama mluví jen francouzským jazykem ... (ale) začíná se učit jazyku německému a více se v něm cvičívá než v jazyce českém; neboť se skoro ve všech městech království a před králem obecněji užívá v této době jazyka německého než českého...“

Byl náš, nebo byl cizí? Opravdu jste to nepoznali? Právě jste četli životní příběh českého krále a římského císaře Karla IV., který byl v nedávné anketě České televize vyhlášen Největším Čechem.

Jazyková past

Kouč musí se svým okolím neustále komunikovat a k tomu se spolehnout na svůj jazyk a hlas. Hlasem a jazykem předává svou jistotu i vizi, svou koncepci i svá přání, hlasem a jazykem klade požadavky a formuje kulturu. A protože hlas vždy nemilosrdně prozradí vnitřní emoce člověka, stává se sebestmenší nejistota v jazyce nepřitelem. Druhý pokus ve vy-

Kouč musí se svým okolím neustále komunikovat a k tomu se spolehnout na svůj jazyk a hlas. A protože hlas vždy nemilosrdně prozradí vnitřní emoce člověka, stává se sebemenší nejistota v jazyce nepřítelem. Druhý pokus ve vypjatých situacích už není.

pjatých situacích už není. Karel Kryl o tom ve své písni „Hlas“ zpívá „...a kdybys pak stokrát i andělsky mluvil, tvůj hlas tě zradí!“. I proto si řada koučů bere na zahraniční angažmá vlastní asistenty. Ani to ale někdy nemusí stačit.

Giovanni Trapattoni patří mezi nejúspěšnější trenéry světa, na klubové úrovni vyhrál deset titulů ve čtyřech zemích. Je jediným trenérem fotbalové historie, který dokázal získat tituly ze všech klubových soutěží pořádaných UEFA a FIFA. To byl důvod, proč na konci tisíciletí o jeho služby stály všechny světové kluby, mezi nimi i Bayern Mnichov. Trapattoni se stal prvním opravdu světovým zahraničním koučem, který do novodobého Bayernu přišel pracovat. Přinesl do klubu revoluční tréninkové metody a pracoval s týmem mimořádně pečlivě na herní taktice. Také získal mistrovský titul i ligový pohár. A pak přišly tři a půl minuty, které předznamenal jeho konec a vešly do historie bavorského velkoklubu.

8. března 1998 na zápas proti Schalke nepostavil do základu reprezentanty Scholla a Baslera, protože předtím nehráli dobře, a poslal na hřiště od začátku Strunze. Scholl i Basler zůstali po příjezdu na stadion ostentativně sedět deset minut v prázdném autobusu, než se připojili k týmu. Bayern prohrál 0:1, všichni tři hráči po utkání trenéra kritizovali v médiích.

V Mnichově v té době platilo jméno víc než výkon. O dva dny později se na oficiální tiskové konferenci Trapattoni nad přístupem některých hráčů rozběsnil k nepříteli: „Hráči zapomíná, že profesionálové! Trenér ne idiot – trenér vidět, co na hřišti se děje! Někteří, dva tři hráči z týmu k ničemu jako prázdné flašky,“ hřímal divoce k novinářům, „Struuunz! Co dovoluje Strunz!“ Trapattoniho emocionální projev lánou němčinou plnou přeháněk skončil po 210 vteřinách legendárním „Ich habe fertig!“. O tři týdny později požádal světový trenér o rozvázání smlouvy ke konci sezony se slovy: „Kdybych měl zůstat v Bayernu, zemřel bych!“

Přestože tým o pár měsíců později vyhrál domácí pohár a hráči trenéra oslavovali, hrdý „Il Trap“ v Německu navždy skončil. Jeho nejproslulejší tiskovka žije i po téměř dvaceti letech na internetu stále dál, řada jeho výroků se v německém mediálním světě v žertu používá dodnes.

Není to fér: Giovanni Trapattoni svou práci předznamenal veleúspěšnou éru svého nástupce Ottma-

ra Hitzfelda a linku jeho filozofie a náročnosti lze vystopovat přes Pepa Guardiolu až ke Carlu Ancelottimu.

Tvůj hlas tě zradí...

Ti, kteří to už zkusili

Jedním ze sportů, který u nás má dlouhodobou zkušenost se zahraničními trenéry, je možná trochu překvapivě squash. David Tománek, člen metodické komise České asociace squashe, k tomu říká: „Squash je v České republice tak mladý sport, že jsme prostě neměli jinou možnost. Neměli jsme zpočátku v Česku vůbec žádné trenéry, kteří by měli zkušenost se squashem na špičkové mezinárodní úrovni.“

Squashisté netroškařili a oslovili Australana Shauna Moxhama, který v té době žil v Belgii a spolupracoval i se světovou jedničkou Davidem Palmerem. Celý projekt vymyslel a domluvil Tomáš Cvikl, zapálený squashista, funkcionář a současný předseda České asociace squashe. S Moxhamem se skamarádil, když s Janem Koukalem objížděl světové turnaje. V roce 2012 se domluvili a Moxham pak rok pravidelně dojížděl do Česka. Jeho pražský čas se dělil mezi trénink s hráči a výuku budoucích českých trenérů.

Devatenáctiletý český supertalent David Zeman, který už vyhrál několik zahraničních juniorských turnajů, se Shaunem Moxhamem v Praze rok trénoval: „Dal mi toho hodně, hlavně mě naučil jak hrát, jak vytvářet tlak na soupeře, a přivedl mě také na novou taktiku hry, kterou se nyní snažím na kurtu uplatňovat.“

Když se Moxham v roce 2013 přesunul do amerického Houstonu, doporučil za sebe Itala Simona Roccu. Dalším squashovým apoštolem v českých zemích se stal řecký Australan Harry Londy, který již třetím rokem působí ve strahovském Squashclubu. Zjednodušeně se tak dá říci, že skoro každý, kdo se v současné době okolo trénování squashe v Česku točí, prošel někdy těmito světovými odborníkům rukama. David Tománek k tomu říká: „Nedokážu si představit, že bychom se posunuli tak rychle dopředu, pokud bychom touto cestou nešli. Čeští trenéři tady v té době prostě nebyli.“

Squash jako mladý sport se tak vyhnul efektu, který předseda volejbalového svazu a místopředseda Českého olympijského výboru Zdeněk Haník

ICH HABE FERTIG! ANEB LEGENDÁRNÍ PROJEV ITALSKÉHO FOTBALOVÉHO TRENÉRA GIOVANNIHO TRAPATTONIHO, JEHOŽ ROZUZŘIL PŘÍSTUP NĚKTERÝCH FOTBALISTŮ BAYERNU

nijak zvlášť vstřícné. A dříve nebo později se jim to stalo osudným.

„Všichni trenéři, kteří tu kdy byli, velmi zásadně dávali důraz na postoj hráčů – jestli někdo jasně neprokázal ochotu reprezentovat, tak ho v týmu nechtěli. Český trenér má strach, že ho média natřou, že nesehnal nejlepší hráče, ale oni na tohle kašlali. Prostě očekávali, že hráči budou chtít, a samozřejmě měli vysoké nároky i na zajištění reprezentace ze strany svazu. Nároky na kulturu prostředí, ale především na postoj ke sportu,“ říká k tomu Haník a příznává, že původní představy vedení svazu i jeho osobně byly trochu naivní. „Když pak někdo z těch trenérů odcházel, já jako předseda jsem měl zájem, aby pokračoval, ale prostředí to nedovolilo, protože jsem cítil, že bych šel proti celému světu. Ti trenéři měli pevné zásady, které neměli na papíře, ale měli je dané vnitřně a nechtěli z nich za žádnou cenu slevovat. Proto se s tím prostředím utkali. Nebyl nikdo, koho bych si nevážil; všichni to byli odborníci, fachmani i kvalitní osobnosti. Například Holanďan Stewart Bernard měl výborné názory, ale bohužel byl malé postavy a tím pádem neměl u hráčů autoritu. Kdybych ho držel dál, tak by se vůbec nesjel národák.“

Do jaké míry se na tom, že nepřišel ten zásadní výsledek, mohla podílet jazyková neznalost? „To částečně nepřátelské prostředí tady v trenérské komunitě vzniklo do jisté míry proto, že trenéři na rozdíl od hráčů tolik neuměli cizí jazyky a báli se komunikovat,“ říká Haník. „A když mám z něčeho strach, tak to automaticky odsuzuji. Kdyby trenéři jazyky více znali a pustili se do debaty, poznali by, že názory byly často dost podobné.“

Tvůj hlas tě zradí...

Úklady společenské hierarchie

V roce 1968 kanadský pedagog a profesor Laurence J. Peter formuloval a ve stejnojmenné knize popsal tzv. Peterův princip, který se zaměřoval na fungování hierarchicky uspořádaných společností. Jeho původně satirický počín s podtitulem „Proč se věci vždycky pokazí“ se však od té doby zařadil mezi uznávané manažerské teorie a učí se na mnoha renomovaných univerzitách.

Všímá si toho, že v organizacích jsou zaměstnanci za dobrou práci zpravidla povýšeni, jejich nejlepší schopnosti ale s novou pozicí zhusta vůbec nesouvisí. Takový zaměstnanec pak často novou roli nezvládá, ale protože se organizace zdráhá přiznat chybu, nic s tím neudělá a raději mlčí. Situace se tak opakuje stále znovu a znovu. Peterův princip říká přibližně toto: „V hierarchii organizace má každý zaměstnanec sklon stoupat až na úroveň své nekompetence. Časem budou všechny pozice v or-

s trochu trpkým úsměvem nazývá ‚prokletí bývalého úspěchu‘. „Ve sportech, které kdysi zažily nějaký velký úspěch, se sportovní prostředí často nechalo ukolébat a přestalo se vyvíjet, učit. Vznikly tak celé generace trenérů, kteří stále opakují: To my jsme to tehdy dělali takhle a byli jsme mistři Evropy! Jenže zapomínají, že už je to třicet nebo padesát let a od té doby jsme žádný pořádný úspěch neměli. Svět už je dnes úplně jinde.“

Právě volejbal má se zahraničními trenéry dlouhé zkušenosti. Svaz chtěl angažováním světových trenérů působit především na volejbalové prostředí. Všichni zahraniční trenéři, kteří v Čechách pracovali, měli podle Haníka podstatně vyšší nároky, než je v českých luzích a hájích zvykem. Carlo Parisi nesmírně zvýšil nároky na to, co má svaz pro reprezentaci dělat. Ale všichni, i světová esa jako Argentinec Velasco nebo právě Parisi, přišli - a relativně rychle zase odešli. Nevydupali ze země rychlý záraz a ani domácí prostředí k nim v Čechách nebylo

ZPOHLEDU PROFESORA PETERA MÁ ZAHRA
HRANIČNÍ TRENER VÝHODU: NENÍ SVÁZÁN
SDOMÁČÍM SPORTOVNÍM PROSTŘEDÍM A NE-
ZAUJIMÁ V JEHO HIERARCHII PEVNÉ MÍSTO.

organizaci obsazeny zaměstnanci, kteří na své úkoly nestačí. Užitečnou práci vykonávají pouze lidé, kteří v organizaci ještě úrovně své nekompetence nedosáhli.“

Trochu drsné, že? Profesor Peter svůj princip v knize dokresluje mnoha skutečnými případy ze života a popisuje i postupy, kterými se organizace pokoušejí své omyly zamaskovat a skrýt. Některé jsou více humorné, některé méně. Ani po padesáti letech ale dosud nikdo autora neusvědčil z omylu. Stačí sledovat noviny či televizi a podobných příkladů najdete celou řadu. Není to náhoda, je to přírodní zákon.

U nás jsme dokonce Peterův princip dokázali rozšířit o nový prvek, který bývalý velitel vojenské zpravodajské služby generál Andor Šándor nazývá „spiknutí neschopných“. Spiknutí, kdy moc v organizaci uchvátí pozér, který s pomocí zákulisní „kartelové dohody“ s dalšími spolupracovníky cíleně vyřadí odborníka, který je pracovně nadobycěj zdatný a hrozí, že by nefungující věci v organizaci chtěl změnit. Jenže to by ohrozilo pozici neschopných v původní hierarchii, a tak vznikne potřeba se aktivního odborníka rychle a jednou provždy zbavit. Někdy se tomu říká reorganizace, někdy je třeba spustit rozsáhlá „škátulata, hejbejte se“, skoro vždycky se u toho lže. A občas se vyrobí i nějaké to kompro.

Cílem není zvýšení efektivity organizace, ale zachování soukromých vazeb a prebend. Bývalý brigádní generál a inženýr, hovořící čtyřmi jazyky a vyškolovaný v kurzech NATO, byl ve svých 45 letech odvolán z čela vojenské tajné služby tehdejšími ministrem obrany. Ten člověk by mohl vědět, o čem hovoří.

Do Evropy, do světa...

Dlouhou zkušenost se zahraničními trenéry má i JUDr. Miroslav Jansta. Hlavní hybatel basketbalového Nymburka i svazu již před lety inicioval účinkování zahraničních koučů v českém basketu. Přiznává, že se zpočátku v klubové práci hodně inspiroval v Kuníně či v Erpetu, ale pak ho to táhlo dál.

„Chtěl jsem v Nymburce vybudovat evropský tým a čeští trenéři potřebnou mezinárodní zkušenost prostě neměli. Řada z nich nám sice pomohla, ale pokud jsme se chtěli posunout dál, musel jsem hledat mezi cizinci,“ říká Jansta. „Prvním byl Srb Predrag Benáček, ale světové eso byl až Muli Katzurin, který měl jako trenér dlouholetou zkušenost z Tel Avivu i z izraelského národního týmu. Teprve Katzurin nám ukázal, jak náročný musí být kouč, který chce svůj tým dotáhnout mezi nejlepší. Hráče ovládal pevnou rukou.“

Katzurinovy „trestné“ tréninky od pěti hodin ráno byly v Nymburce proslulé. Po čtyřech letech po něm tým převzal jeho asistent a krajan Ronen Ginzburg, pak Litevec Kestutis Kemzura a zase Ginzburg, který navíc v posledních dvou letech pracuje zároveň v dvojroli jako trenér reprezentace.

Podle Miroslava Jansty to bylo logické vyústění, protože řada reprezentantů hrála v zahraničí a Nymburk měl zahraniční trenéry už dlouho. Nejlepší hráči tedy měli na trénink požadavky, které domácí trenéři nebyli schopni splnit. Jansta k tomu říká: „Měl jsem veliký respekt k práci, kterou s reprezentací odvedl Pavel Budínský, a také jsem mu za ni moc poděkoval. On dostal družstvo po dlouhých letech na mistrovství Evropy. S Ronenem Ginzburgem jsme pak měli šťastnou ruku. Je úplně jiný typ, než byl v Nymburce Katzurin, je s hráči kamarád a nechává jim hodně prostoru. Hráči už jsou dnes ve své profesionalitě i chápání basketu mnohem dál a vztahu nezneužívají. Funguje to moc dobře. Jen mě mrzí, že jsem Nymburku v posledních letech nemohl věnovat více času, mohli jsme dosáhnout ještě lepších výsledků. Spoustu času mi ale zabrala práce ve vedení ČUS.“

Volejbal tehdy s cizími trenéry nezačínal v klubu, začínal u reprezentace. Zdeněk Haník se na rozhodnutí svazu ohlíží: „Celkově bych nejednal jinak - je to moje historická úloha, i když se velký úspěch zdánlivě nedostává. Ale po té zkušenosti vidím, že už se dnes v národáku trénuje jinak, že už i hráči jsou zvyklí na určité standardy, už kolem sebe vidějí, jak pracují kvalitní světoví trenéři. Vzhledem k tomu, že hráčům nemůžeme nabídnout vysloveně profesionální podmínky, musíme se snažit jít jim naproti alespoň v kvalitě práce. Možná jsem měl začít u mladších, u juniorů. Nebylo by to tak vidět, nekřičelo by to tolik, nebylo by to tolik závislé na okamžitém výsledku a mladší hráči by se stali nositeli nové kultury. Asi bych i lépe komunikoval. Více bych se zasadil, abych já byl tím mostem mezi zahraničními a domácími trenéry.“

Na otázku, zda zkušenost se zahraničními trenéry bude mít na trenérskou komunitu v Česku trvalý dopad, Haník odpovídá: „Abych pravdu řekl, na některé věci nemám odpověď. Třeba kdyby se nějaký český trenér opravdu výrazně prosadil v zahraničí, například v Itálii, Polsku nebo Rusku, a měl mezinárodní úspěch, co by to vlastně udělalo? Jestli by při návratu do Čech na tom nebyl stejně jako ti zahraniční trenéři, kteří sem přišli? Trenérská komunita je konkurenční a nedovedu si představit, jakou by tady takový trenér měl pozici, jestli by mu to kolegové taky nedali dopít? Máme ve sportovních hrách jednotlivé hráče, kteří hrají ve špičkových oddílech, ale nemáme skoro žádné trenéry, kteří by tam trénovali. Sáhnout na sebe, na svůj životní styl,

AMERICKÁ POSILA
V KÁDRU ŽENSKÉ
REPREZENTACE PRO
DOMÁCÍ ČERVNOVÉ
MISTROVSTVÍ EVROPY:
PODKOŠOVÁ OPORA KIA
NIEMA VAUGHNOVÁ UŽ
POMOHLA TÝMU ZVVZ
USK PRAHA K EUROLIGOVÉMU TITULU.

„Máme hráče, kteří hrají ve špičkových oddílech, ale nemáme skoro žádné trenéry, kteří by tam trénovali.“

se starším trenérům často už nechce. Já je lidsky chápu, protože změna vždycky bolí, ale je možné, že změnu přinese asi až nová generace.“

Nechci šířit paniku

Na možné angažmá zahraničních trenérů v českém fotbalu jsme se ptali i Miroslava Pely, předsedy Fotbalové asociace České republiky. Jeho pohled je Haníkovu hodně odobný: „Na klubové úrovni vidím potenciál, aby kluby jako Sparta, Slavia nebo Plzeň, které mají ambice uspět v evropských pohárech, zahraniční trenéry angažovaly. Je tady už řada klubů, které jsou schopny postavit konkurenceschopný rozpočet, a byly by schopny zahraničního trenéra finančně utáhnout. Co nám ale nefunguje, je, aby naši trenéři chodili trénovat ven do kvalitních klubů a získávali tam zkušenosti. Při veškerém respektu nemyslím Dubaj nebo podobné země, myslím špičkové kluby v západní Evropě. Pracuje tam spousta Chorvatů, Srbů nebo dalších trenérů z bývalé Jugoslávie, ale naši ne. Ti trenéři tam získávají nenahraditelné zkušenosti a přinášejí pak zpátky znalost práce, kultury a prostředí právě z velkých klubů. Byli to velcí hráči, z kterých se ven-

ku stávají velcí trenéři. Naši hráči tam sice hrají, ale nemají tam takové postavení. Nemáme lidi, o které by tyhle kluby bojovaly, že je tam chtějí mít dál jako trenéry. A to nám pak chybí doma.“

Na otázku, zda si umí představit zahraničního trenéra i u české fotbalové reprezentace, Pelta přece jen chvíli zaváhal: „No, já spíš nechci šířit nějakou paniku... Ale pravda je, že trenéři takového formátu už se pohybují finančně úplně jinde. A celé to samozřejmě musí dávat nějaký ekonomický smysl, takže si to teď asi reálně představit nedokážu.“

Princip profesora Petera má obecnou platnost a týká se všech organizací, tedy i těch sportovních. Z jeho pohledu má zahraniční trenér jednu významnou výhodu: není svázán s domácím sportovním prostředím a nezaujímá v jeho hierarchii pevné místo. Má tedy podle Peterova principu všechny předpoklady, aby odváděl užitečnou a úspěšnou práci.

A stejně jako posloucháme v rádiu cizí zpěváky a ve firmách cizí manažery, mohli bychom ve sportu poslouchat i cizí trenéry. Poslouchat je, vzdělávat se a učit se od nich to nejlepší. A pak to nejlepší doma i v zahraničí učit jiné.

Třeba i ty nejlepší.

„TRENÉŘI VENKU ZÍSKÁVAJÍ NENAHRADITELNÉ ZKUŠENOSTI A PŘINÁŠEJÍ PAK ZPÁTKY ZNALOST PRÁCE, KULTURY A PROSTŘEDÍ PŘÁVĚ Z VELKÝCH KLUBŮ.“

→ **1** otázka, **9** odpovědí

JAK BOJOVAT S NEMOCÍ Z ÚSPĚCHU?

TEXT: MICHAL JEŽDÍK

Devět sportovních profesionálů, jedna otázka: Jak se bráníte onemocnění z úspěchu? Existují četné příklady týmů, které vyhrály šampionát, ale v následující sezoně zaostávaly nebo propadly. Jak mohou trenéři bojovat s tím, co se často nazývá mistrovskou kocovinou?

1.

SLAVOMÍR LENER
šéftrenér svazu ledního hokeje

FOTO SPORT: JAROSLAV LEGNER

„Prezentujte vítězství jen jako splnění postupného cíle klubu a tým je dlouhodobá a vysoká stabilita výkonnosti hráčů a týmu. Jednejte tak, jako byste zatím vyhráli jen 1. třetinu zápasu hokejového utkání. Nepolevte v budování managementu a hráčského kádru. Shánějte úspěšné osoby. Zachovejte jádro týmu a usilovně pracujte na tom, abyste do mužstva zapracovali další schopné individuality dychtivé po úspěchu. Provokujte hlad po dalším úspěchu. Pečlivě nastavené nové kontrakty managementu i hráčů by měly být nadále motivační. Pokračujte v tvrdé práci v tréninku, dokola pilujte silné stránky týmu. Trénujte tak, jako jste byli zvyklí rok, dva zpátky. Krok po kroku vylepšujte detailně analyzované, ale jen některé slabiny týmu a jednotlivců. Pravidelně oceňujte úsilí, stanovujte postupné a transparentní jednotlivé cíle. Nedávejte žádný prostor pro výmluvy a čekání na štěstí či zázrak.“

2.

TOTO WOLFF
ředitel týmů Mercedes-Benz
Motosport - Mercedes Formula 1

„Každoročně v lednu každý ze skupiny stráví dva dny mimo pracoviště. Je to tradičně velmi rušné a náročné období pro naše design oddělení, nicméně těchto 48 hodin strávených na společném workshopu nám umožní nově definovat naše cíle. Díváme se na naše hodnoty a naši misi a vize. Díváme se na funkčnost naší organizace a výsledkem toho je seznam cílů pro následující sezonu, jak osobních, tak týmových. Pro mě je toto zásadní část. Podívejte se na vzestupy a pády různých sportovních týmů. Je velmi snadné usnout z úspěchu na vavřínech. Snadno si zvyknete na výhru, a proto očekávání managementu jsou stěžejní, jelikož není nic horšího, než mít přehnaná očekávání, která pak přecházejí v příliš nízká. Musíte každý rok znovu najít vaši motivaci.“

3.

DANIELE BAIESI
sportovní ředitel basketbalového
klubu Brose Bamberg

„Záleží na tom, co pro nás úspěch znamená. V moderním světě úspěch přichází pouze v případech, pokud je vnímán i ostatními. Lidé mají tendenci ho spojovat s vítězstvími. Já ale věřím, že tým bude úspěšný, když se každý jedinec dokáže dostat na limit svých možností.“

FOTO SPORT: MICHAL BERÁNEK

4. SIR MICHAEL BARBER

poradce britských premiérů a ministrů vlády

„Způsob, jakým bych z mých zkušeností ve státní správě zabránil sebeuspokojení, což můžeme velmi dobře aplikovat na sportovní týmy, je tento: v první řadě si uvědomte, že sebeuspokojení je stále přítomné a může vás přepadnout i v období progresu. Existují rozdíly v jeho charakteristikách. Dám vám příklad. V Anglii a Walesu existuje 43 policejních složek. Jejich činností možná celkově snížíte kriminalitu, ale může tam být hrstka těch, kteří se nerozvíjí tak jako ostatní. I kdybychom se zlepšili, zcela jistě v případech, že stále existuje kriminalita, je více toho, co můžete udělat lépe. Stálá snaha být nejlepší zpochybňuje předpoklad, že můžete být jen docela dobří, když ve skutečnosti můžete být velmi dobří. To je hlavním úkolem vedení. Pokračovat ve výzvách, řízení lidí stavět na impulsech a výzvách, které přicházejí ve správný moment, a tím napadat potenciální sebeuspokojení.“

5. R. C. BUFORD

generální manažer San Antonio Spurs,
3x vyhlášen nejlepším manažerem roku v NBA [2002, 2014, 2016]

„Věřím v to, že kultura naší skupiny a hodnoty týmu, které sdílí, budou i nadále výzvou celé organizaci k dosažení vynikajících výsledků. Je mi líto, že nejsem obsáhlejší, ale to je můj pohled.“

6. DAVE WOHL

generální manažer LA Clippers v NBA

„Tím, že dáváte lidem výzvy. Zároveň je to v kultuře. I když se týmu daří opravdu dobře. Často, když jsem byl s Patem Rileyem a s Lakers se nám opravdu dařilo, vedli jsme naši divizi i o 20 výher; Pat ale našel vždy nějakou malou výzvu, aby týmu řekl, že něco nedělá dobře, klidně jednoduše řekl: Jste v tomto pozadu. Nebo: Tyto tři týmy jsou před námi, takže až se dostaneme do play off, bude to boj. A v Clippers náš hlavní trenér Doc Rivers dělá stejné věci. Můžete si vychutnat svůj úspěch, ale nesmíte být tak spokojení, že byste se přestali zlepšovat. Protože na konci sezony bude jen pár týmů a rozdíl mezi vítězem a poraženým by mohl být milimetrový. Pokud budete spokojení v průběhu sezony, ztratíte na jejím konci schopnost se prodat skrz únavu. Dostávejte sami sebe do bodu, kdy budete potřebovat každý gram své energie, abyste se v závěru sezony dostali přes všech sedm zápasů finálové série.“

7. IAIN DYER

hlavní trenér britského svazu cyklistiky

„Myslím, že si neustále musíte dávat výzvy, a tím pádem být na sebe nároční. Zároveň rozpoznat, že co jste udělal v minulém olympijském cyklu, vás nedostane do toho příštího. Mohlo by to například přinést zlepšení v oblasti, kterou jste možná podcenili anebo dostatečně nezafixovali. Přehodnocením můžete hodně získat. Uvědomit si, že jsou oblasti, kterým jsme nevěnovali tolik pozornosti kvůli nedostatku času. Stejně tak neefektivně vynaložené prostředky. To vše můžeme přehodnotit. Ale opět, to všechno je součástí výzvy. Pro nás je teď opravdu důležité jít kupředu, pokračovat v tom, že si budeme dávat výzvy, nastavovat laťku výš a usilovat o její zdlání.“

8. BEN RYAN

ragbyový hlavní trenér Fidži, vítěz OH v Riu a dvojnásobný vítěz Světové série v sedmičkovém ragby

„Rozhodně cítím a souhlasím, že jako tým procházíte těmito čtyřmi etapami: formování, bouřlivé, stabilizační a výkonnostní období. Vy na tyto body dosáhnete, pokud po dobu činnosti téměř nic neměníte. Pokud máte konzervativní kulturu a prostředí, jež se nemění a není nijak přehnaně flexibilní, které se chová stále stejně, se stejným programem a hodnotami, se stejným načasováním, pak se domnívám, že nijak nepomůžete rozvoji a práci s týmem zařazováním různých novinek s cílem občerstvit program.“

9. KEN WAY

britský sportovní psycholog

„Existují tři rozhodující faktory: 1. Zaměření se: sto procentně na proces nejlepšího výkonu spíše než na výsledek (výhru) vašeho dalšího zápasu. 2. Vizualizace: nerozptylujte pozornost myšlenkami [vizualizací] na výhru – minulou či budoucí. 3. Sebeuspokojení: určete, které faktory, jež můžete kontrolovat, vám pomůžou zajistit úspěch, a zjistěte, jak je můžete nadále zlepšovat.“

Projekt VTM se rozjel naplno

Prioritním cílem je objevit, monitorovat a rozvíjet rozdílové hráče

Už druhým rokem pokračuje unikátní projekt Českého svazu ledního hokeje s názvem Výchova talentované mládeže (VTM) v krajích a získává si čím dál větší prestiž. „Byl jsem velmi překvapen, jak rychle si projekt získal respekt a byl pozitivně hodnocen napříč všemi zúčastněnými stranami, to znamená od hráčů přes rodiče až po trenéry a celkově po všechny, kteří s projektem přišli do styku nebo o něm slyšeli,“ pochvaluje si Bedřich Ščerban, šéf trenérsko-metodické komise, do jehož kompetence VTM spadá.

Účastníci programu ve čtyřech kategoriích (U12, U13, U14 a U15) absolvují každý měsíc nad rámec příprav ve svých klubech krátké soustředění a mezikrajské turnaje. Letos byl navíc v kategoriích U14 a U15 přidán speciální turnaj výběrů z výběrů. VTM zajišťuje těm nejtalentovanějším hráčům v rámci daných krajů kvalitní tréninky pod dohledem kvalifikovaných trenérů a také možnost ověřit si své herní dovednosti s hráči z ostatních krajů. Bojovat o vítězství na úrovni krajů je důležité, ale:

Hlavním cílem projektu je najít ty nejtalentovanější hráče!

Sezona vrcholí!

V rámci kategorií U12 a U13 už byly odehrány čtyři kompletní turnaje. Kategorie U14 a U15 čekají ještě závěrečná, dubnová klání!

U14 – finále Škoda Hockey Cupu

Ústecký kraj vs Olomoucký kraj

13. dubna 2017 od 12:30 před reprezentačním zápasem A-týmů Česko vs Norsko, SD aréna, Chomutov

U15 – Mezinárodní finále výběrů krajů

14. – 16. dubna 2017, Horácký zimní stadion Jihlava

Zúčastněné 4 týmy: Česko červení, Česko bílí (dva výběry rekrutující se z mistrovství republiky krajů), Slovensko U15, U15 regionální výběr švédského kraje Skåne

ČÍSLA VTM PRO SEZONU 2016/2017

1288 minimálně tolik talentovaných hokejistů se účastní projektu každý rok

448 tolik jednodenních kempů letos probíhá po celé ČR každou sezónu

52 turnajů čtrnácti krajských výběrů U12, U13, U14, U15 v sezóně 2016-17

56 minimálně 56 trenérů má na starosti talenty z jednotlivých krajů

5,5 mil. na takovou částku se vyšplhaly vstupní investice do projektu

1 mil. roční částka na dopravu čtyř výběrů každého ze čtrnácti krajů

150 tis. tolik ročně stojí nákup poháru pro vítěze jednotlivých turnajů

Na co myslím, když běžím...

PŘINÁŠÍ SPORT NAŠIM DĚTEM RADOST?

Táta stojí s míčem v ruce na čáře trestného hodů a připravuje se na střelbu šestek. Stejně staří spoluhráči i soupeři stojí kolem něj a čekají, jestli promění. Jeho malý syn na něj od postranní čáry křičí: „Jak to stojíš? Pokrč nohy v kolenou! Soustřeď se! Miř na zadní obroučku! Nezapomeň, ruka jde za míčem.“ Táta koš nedal. Syn reaguje: „Cos dělal? Neposloucháš, co ti říkám?! Takhle se nikdy nezlepšíš. Řekneme si to v autě.“

TEXT: MICHAL JEŽDÍK

Chtěli byste být v kůži táty? Je vám to povědomé? Takové situace zažívají naše děti bohužel velmi často. Nedávno jsem viděl basketbalový zápas 11letých dětí a situace se opakovala. Obránce v modrém dresu se ocitl na hřišti v situaci, že nevěděl, kam má běžet a co má dělat.

Otočil se k jedné postranní čáře, od které na něj naléhal kouč: „Běž blíž k útočníkovi, nenech ho chytit přihrávku a hrát s míčem.“

Otočil se k druhé postranní čáře, odkud na něj volal táta: „Ustup od útočníka! Je rychlejší než ty, nenech ho, aby ti utekl za záda.“

Tak co chlapec udělá? Místo toho, aby se soustředil na hru, musí se rozhodnout. Co se mu honí hlavou? Mám ignorovat táta, který mě bude v autě cestou domů poučovat a budeme spolu celý týden až do dalšího zápasu? Nebo mám poslechnout trenéra, kterého bychom měli poslouchat a respektovat, jak mi říkal i můj táta? Trenéra, který rozhoduje o tom, jestli budu při utkání víc na hřišti, nebo na lavičce náhradníků, když nebudu dělat, co mi říká?

Není s podivem, proč tolik dětí vypadá při hře zmateně? Proč hrají nejistě? Proč mají strach chybovat? Proč to vypadá, jako by se nic neučily? Proč přestaly mít radost z prožitku a ze zkušenosti ze hry? Není zarážející, že mnoho dětí opouští ambiciózní sportovní prostředí, když jejich jedinou šancí je se každý víkend potkat s neúctou a někdy až zámeřnou ignorací od dospělých autorit, které je provázejí jejich životem?

Jako rodiče máme naše děti samozřejmě rádi a chceme pro ně udělat to nejlepší, ale často si sportování dětí zaměňujeme za naše, za náš svět. Věci, které děláme, a naše chování jim nepomáhají, i když máme ty nejlepší úmysly. Místo abychom je podpořili, snižujeme jejich výkonnost a vytváříme tím pro ně sport prostředím zklamání namísto prostoru pro prožitek a radost. Mnoho dětí opouští sportovní týmy, když ztrácejí radost.

Pozitivní prožitek je jedním ze tří klíčových bodů úspěchu a dlouhodobého sportování. Z neznámého důvodu jsou dospělí často přesvědčeni, že sport může být buď konkurenční boj, nebo zábava, ale nikdy obojí současně. A oni se přece nemylí. Děje

MICHAL JEŽDÍK

NAROZEN: 4. 8. 1963

→ BÝVALÝ BASKETBALOVÝ

REPREZENTANT, TRENÉR

NÁRODNÍHO MUŽSTVA,

SPARTY, PROSTĚJOVA,

NYMBURKA, KDE

JE AKTUÁLNĚ

SPORTOVNÍM

ŘEDITELEM. BYL

ČLEMEM REALIZAČNÍHO

TÝMU VÍTĚZE NBA DETROIT

PISTONS V LETNÍCH LIGÁCH.

OPAKOVANĚ ABSOLVOVAL

EUROLEAGUE BASKETBALL

INSTITUT. PŮSOBÍ JAKO

ODBOBNÝ ASISTENT NA FTVS

UK. JE VEDOUCÍM SPORTOVNĚ

METODICKÉHO ÚSEKU ČBF.

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

se to často i z neznalosti, že pozitivní prožitek je radost odvozená z využití svého potenciálu a vášně, kterou do jeho rozvoje vkládáš. Je to prostě o tom být lepší. Je to i o momentu radosti a děláni toho, co mám rád. Pozitivní prožitek není jako potěšení, které má krátké trvání.

Kdokoliv si myslí, že radost ze hry nemůže být součástí konkurenčního prostředí, by měl vědět, že jeden z nejlepších současných basketbalových týmů na světě Golden State Warriors (vítěz NBA 2015 a poražený finalista 2016) ctí 4 elementární hodnoty, na jejichž základě funguje. Jednou z nich je RADOŠT, tj. užít si hru. Tyto hodnoty doprovázejí hráče na každém kroku. Jsou například vyvěšeny a umístěny v šatně tak, aby je hráči viděli pokaždé, když do šatny vstupují, nebo ji opouštějí. Kouč o těchto hodnotách mluví při každé poradě. Jsou s nimi ztotožnění všichni, od managementu přes realizační tým až po hráče. Nikdo o nich nepochybuje. Warriors, v čele s hlavním koučem Stevem Kerrem, stejně jako děti pochopili,

že radost ze hry je jednou z neoddelitelných součástí soutěžení.

Pokud rodiče a trenéři zapomenou, že jejich dětské a mládežnické týmy jsou plné dětí, které chtějí hrát dobře a zároveň mít radost ze hry, zjistí, že děti odcházejí a hledají si sporty, kde radost zažívají. Negativa začnou převládat nad pozitivy a děti logicky nechtějí zůstat v prostředí, ze kterého si nesou nepříjemnou zkušenost.

Raději než napodobování kultury sportu dospělých (myšleno továrny na výsledky v soutěžích) bychom měli sport dětí a mládeže chápat jako prostředí jejich rozvoje se zaměřením na dosažení individuálního maxima. Zdravá soutěživost ve sportovních hrách může zlepšit nebo třeba jen lépe překlenout i období dospívání, přechod ze školních lavic do pracovního procesu, navázat přátelství a ideálně nadchnout další generaci k tomu samému.

Udělat ze sportování i zábavu by mělo být cílem každého trenéra a rodiče. Vítězství přicházejí a odcházejí. Vzpomínky – pozitivní i negativní – přetrvávají.

UŽIJ SI HRU! TUTO HODNOTU CTÍ V BASKETBALOVÉM KLUBU GOLDEN STATE WARRIORS JAKO JEDNU Z NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH. DŮKAZEM JE I SEPĚTÍ HVĚZDNEHO KANONÝRA STEPHENA CURRYHO S FANOUŠKY.

Sportování dětí si často zaměňujeme za náš svět.

INTELIGENTNÍ EMOCE

Vedte mladé hráče, aby otevřeli bránu vlastním emocím, a zároveň vytvářejte podmínky tréninku tak, aby nabízely intenzivní prožitek a umožnily projevení emocí. Tato věta zazněla v jednom z předcházejících dílů seriálu Psychologie po kapkách. Ano, jsou to emoce, které rozhodují o tom, co se naučíme, co si zapamatujeme, co učiníme a po čem toužíme. Mohou být emoce také inteligentní? I o tom je dnešní díl.

TEXT: ZDENĚK HANÍK

Lafatova inteligence střílet góly

Skoro to vypadá jako náhoda, že se v rozhodující chvíli vždycky odrazí míč právě k Davidu Lafatovi, který následně skóruje. Náhoda to určitě není, ale jaký je to druh schopnosti, kterou Lafata disponuje? Jak to, že ví, kde má stát a co má v danou chvíli udělat?

Naznačili jsme v minulém dílu, že klasicky pojímaná obecná inteligence se jen nedokonalým způsobem vztahuje ke schopnosti fungovat v každodenním životě, nota bene ve sportu. Nazvěme to životní způsobností, jež překračuje IQ a upozorňuje na odlišné stránky fungování intelektu, z nichž hlavní je jakási praktická inteligence.

V reálné sportovní praxi onu praktickou inteligenci vnímáme jako herní a závisí především na získaném, částečně neuvědoměném poznání ve hře, které vzniká spíše ze zkušenosti než z nějakých, byť dobře míněných rad. Herní inteligence je projevem porozumění logice hry a rozlišení podstatného od nepodstatného.

V rámci herní inteligence jsme mluvili o herně-kombinačních a sociálních schopnostech. David Lafata projevuje herní inteligenci tím, že v kritických situacích cítí, co a jak má udělat, a udělá to. Ono cítění se nedá cíleně naučit a ani Lafata by zřejmě nebyl schopen říct, proč to dělá tak, jak to dělá.

Tím částečně shrnujeme poznatky z minulého dílu. Konstatovali jsme rovněž, že součástí herní inteligence jsou i sociální schopnosti, jako

- komunikační schopnost
- emoční inteligence
- „sociální dominance“, což je schopnost vlastní aktivitou „vnuknout“ spoluhráčům osobní variantu řešení a svým podílem toto řešení iniciovat

A právě **emoční inteligencí se budeme zabývat v tomto dílu.**

IQ + EQ = SQ
Your Success Quotient!

Dovolte osobní zkušenost...

Hraje se pátý, rozhodující set důležitého volejbalového utkání, stav je 14:13 ve prospěch našeho družstva a na podání je soupeř. V případě úspěchu v následující rozeběře naše družstvo zvítězí v celém utkání.

Jako nahrávač přemýšlím, kterému ze svých smečarů mám v následující akci důvěřovat a nahrát mu, abychom získali kýžený poslední bod. Mám chtít soupeře překvapit nečekanou nahrávkou, nebo mám zvolit smečáře, kterému v dané chvíli prostě nejvíce věřím, a překvapivost odsunout na druhou kolej?

ZDENĚK HANÍK

→ ZAKLADATEL UNIE
PROFESIONÁLNÍCH TRENÉRŮ
PŘI ČOV

→ BÝVALÝ KOUČ
VOLEJBALOVÝCH REPREZENTACÍ
MUŽŮ ČESKA A RAKOUSKA
→ SOUČASNÝ ŠÉF ČESKÉHO
VOLEJBALOVÉHO SVAZU

FOTO: ČVS

Pokud zvolím toho, kterému se do této chvíle nejvíce dařilo, hrozí, že soupeř bude uvažovat stejně a připraví na něj svoji obranu dvoj či trojblokem. V tomto případě by měl mnou vyvolený smečář nelehkou úlohu.

Nebo mám zvolit jiného, kterého vnímám jako psychicky nejodolnějšího? Do takové situace jsem se já osobně, ale i každý jiný nahrávač, dostal nescílněkrát. Která mentální či jiná kvalita nakonec rozhodne o tom, zda zvolíme správně? Herní inteligence, zkušenost, empatie, či náhoda?

V předcházejících dílech seriálu „Psychologie po kapkách“ jsem si vypůjčil k ilustraci popisovaných jevů velká jména jako Rosický, Jágr nebo Jícha. V této situaci vypovídám o zkušenosti vlastní. Přiznávám, že ve výše popisované situaci jsem vždy dal přednost svému pocitu, nikoliv nějakému taktickému předpisu. Můžeme ten pocit nazvat empatií čili vžitím. Měl jsem co do činění s jevem, kterému se říká **emoční inteligence**.

Rád bych dal k lepšímu ještě jednu osobní zkušenost. Dědic mého jména je rovněž ligovým a reprezentacním nahrávačem, který je ovšem lidsky uhněten z úplně jiného těsta než já. Je introvertní povahy a zdůrazňuji, že je možná lepší a určitě

úspěšnější nahrávač, než jsem byl svého času já. Ovšem ve výše zmíněné situaci by volil pravděpodobně jinak, přesněji řečeno na základě jiných rozhodovacích principů. Je daleko méně emotivní a spíše samotářský typ hráče. Možná by situaci řešil spíše racionálně, věřil by více taktice a logice hry v dané chvíli.

Nejde o to, co je správně. Oba jsme museli disponovat určitou herní inteligencí, jinak bychom se nestali ústředními nahrávači mistrovských týmů či národňáku. Jde o to ukázat, že při rozhodování hráče v situacích, kdy stojíte jednou nohou blízko trůnu a druhou v kanále, nehraje roli jen logika hry, ale i „logika emocí“, přestože to může znít jako protimluv.

Nutno říci, že ačkoliv jsem konstatoval, že můj syn je pravděpodobně lepším nahrávačem, než jsem byl já, tak hráči s tímto profilem herní inteligence, tedy s menším podílem té emoční složky, to mají ve sportovním světě o něco těžší. Někteří novináři rádi používají zaklínadlo, že „je to o hlavě“, aniž by naplno domysleli, co vlastně tento výrok znamená. Naproti tomu většina trenérů ví, že výrok „je to o hlavě“ neříká nic, poněvadž „o hlavě“ je téměř všechno. Nejen psychika, ale i taktika

^
PŘI ROZHODOVÁNÍ
NAHRÁVAČE NEHRAJE
ROLI JEN LOGIKA HRY, ALE
I LOGIKA EMOCÍ

a dokonce i technika, protože o technicky správném provedení rozhoduje zase jenom hlava, i když prostřednictvím jiných řídicích systémů.

Je emoční inteligence vůbec inteligencí?

Koncept emoční inteligence (EI) si díky bestselleru Daniela Golemana (1995) získal v posledních letech obrovskou popularitu. Vzniká otázka, zda a do jaké míry se jedná o samostatný jev, nebo zda je EI součástí obecné inteligence. Co je ovšem téměř nezpochybnitelné, že emoční inteligence, pokud jí přiznáme právo na samostatnou existenci, je součástí herní inteligence.

Je s podivem, s jakou rychlostí byl odbornou i laickou veřejností pojem emoční inteligence přijat a jak rychle zlidověl. V odborné literatuře se

často tvrdí, že i když obecná inteligence predikuje úspěch ve škole a v práci, není příliš dobrým prediktorem úspěšného fungování v každodenním životě.

Emoční inteligence rozhoduje o tom, jak dobře či špatně dokážou lidé využít svoje mentální schopnosti.

Je ale emoční inteligence vůbec inteligencí? Souvisí, čili koreluje s obecnou inteligencí? Pokud by nekorelovala vůbec, nabízela by se otázka, zda emoční inteligence patří vůbec do oblasti inteligence. Naopak, když by byly korelace příliš vysoké, mohlo by to znamenat, že emoční inteligence se neliší od obecné inteligence, a tudíž je vlastně nadbytečná.

MODEL EMOČNÍ INTELIGENCE MAYERA A SALOVEYE Z ROKU 1997

VNÍMÁNÍ, POSUZOVÁNÍ A VYJADŘOVÁNÍ EMOCÍ

Schopnost identifikovat emoce ve vlastních fyzických stavech, pocitech a myšlenkách

Schopnost identifikovat emoce druhých lidí v kresbě, v umění atd., prostřednictvím jazyka, zvuku, vzhledu a chování

Schopnost správně vyjadřovat emoce a vyjadřovat potřeby vztahující se k těmto pocitům

Schopnost rozlišovat mezi správným a nesprávným či čestným a nečestným vyjadřováním emocí

EMOČNÍ PODPORA MYŠLENÍ

Emoce usnadňují myšlení směřováním pozornosti k důležitým informacím

Emoce jsou dostatečně jasné a dostupné, lze je používat jako pomůcky k usuzování o pocitech a vybavování pocitů

Změny nálad mění pohled jednotlivce z optimistického v pesimistický, podporují schopnost vidět věci z různých úhlů

Emoční stavy v různé míře podporují konkrétní přístupy k problémům, jako např. štěstí usnadňuje induktivní usuzování a tvořivost

EMOČNÍ INTELIGENCE

POROZUMĚNÍ EMOCÍM A JEJICH ANALÝZA; ZAPOJENÍ EMOČNÍHO POZNÁNÍ

Schopnost označovat emoce a rozpoznávat vztahy mezi slovy a emocemi, jako je vztah mezi tím mít někoho rád a milovat někoho

Schopnost interpretovat významy emocí ve vztazích, např. že smutek často doprovází ztrátu

Schopnost porozumět složitým pocitům: současné pocity lásky a nenávisťi nebo směsice, jako úcta kombinovaná se strachem a překvapením

Schopnost rozeznávat pravděpodobné přechody mezi emocemi, jako je přechod od hněvu ke spokojenosti nebo od hněvu k hanbě

PROMYŠLENÁ REGULACE EMOCÍ PODPORUJÍCÍ EMOČNÍ A INTELKTOVÝ RŮST

Schopnost zůstat otevřený pocitům, a to příjemným i nepříjemným

Schopnost promyšleně se poddat emocím nebo získat od ní odstup podle toho, jakou má informační či užitnou hodnotu

Schopnost promyšleně sledovat emoce ve vztahu k sobě i k ostatním, uvědomovat si, nakolik jsou jasné, typické, vlivné či rozumné

Schopnost zvládat vlastní emoce a emoce ostatních zmírňováním negativních emocí a posilováním pozitivních, aniž by docházelo k vytěšňování či zveličování informací, které možná nesou

V roce 1997 Mayer a Salovey představili přepracované pojetí emoční inteligence jako soubor emočních schopností, rozdělených do 4 větví.

- **Větev I:** vnímání, posuzování a vyjadřování emocí – jde o schopnost identifikovat emoce ve tvářích, v hudbě, v kresbě a v příbězích.
- **Větev II:** emoční podpora myšlení, která znamená schopnost asimilovat emoce do procesu myšlení.
- **Větev III:** porozumění emocím a jejich analýza, čili schopnost uvažovat o emocích a rozumět jim.
- **Větev IV:** promyšlená regulace emocí, tedy schopnost zvládat své vlastní emoce a emoce ostatních.

Negativní emoce, proč ne...

Pro vývoj emoční inteligence je velmi důležité sdílení vlastní zkušenosti s prostředím. Například děti s pozitivními emocemi, které dychtivě přistupují k novým a odlišným situacím, se častěji vystaví příležitostem k učení, které jim pomohou pochopit příčiny a jemné odstíny emočních prožitků. Navzdory tomu nám trochu přebujela snaha o pozitivní prostředí za každou cenu. Pro některé trenéry a hráče jsou negativní emoce škodlivé a mají potřebu je co nejrychleji ukončit. Jiní tyto projevy identifikují a akceptují. Vnímají je jako příležitost k diskuzi a obohacení. I odborné studie potvrzují, že vyjadřování emočních prožitků a diskutování o nich má nakonec příznivý účinek.

Vytvářejte pozitivní prostředí, ale využívejte i situačně vzniklé negativní emoce. Nervy hýbejte se jim a pracujte s nimi jako s nositeli informací. Negativních či neužitečných pocitů se tak lehkou nezbarvíte, ale nemusíte jim nutně věřit!

Slovo je mocný hybatel emocí

Jazyk je pro nás nepostradatelný a souvisí s emoční inteligencí. Každý trenér by měl být na jedné straně tak trochu „mistrem slova“ a na druhé by měl být v používání slovních instrukcí a hodnocení velmi úspěšný. Slovo může spouštět i bolest a toho by si měl být trenér vědom. Slovní výpovědi o zážitcích mohou být stejně bolestné jako zážitky samy.

Náš svět slov může na psychiku působit silněji než realita. Šetřete slovy, nebojte se prožitku!

Odborníci srovnávali výkon lidí, kteří si úkol osvojili buď tak, že se drželi slovní instrukce, nebo ze zkušenosti. Požadavky úkolů se později změny. Všichni účastníci, kteří si úkol osvojili ze zkušenosti, citlivě reagovali na změnu. Naproti tomu pouze polovina účastníků, kteří si úkol osvojili na základě instrukcí, dokázala citlivě reagovat na změnu.

Osobní zkušenosti mají větší sílu než slovně formulovaná pravidla. Přílišný spolek na slovní pravidla může vést k absenci flexibilního chování hráčů!

Na jedné straně je tedy nutno říci, že podle některých odborníků je jazyk tak mocný, že lidé považují své slovní konstrukce života za rovnocenné životu samému. Například jeden člověk osočí druhého, že je neschopný, a přestože je to jen pár slov, může nařčený člověk podlehnout dojmu, že je to pravda a může mu to dokonce změnit život.

Na druhé straně jsme již dříve uvedli, že v souvislosti s učením dáváme přednost **zážitku** před trenérským slovem. Slovo je totiž často chudé a není optimálním komunikačním kanálem mezi trenérem a hráčem. Konstatovali jsme ovšem, že trenér mluvit a sdělovat musí. **Trenérské instrukce by proto měly být jednoduché, krátké, přesné** a měly by zasahovat paměť procedurální (pohyby a herní schémata, například: propni lokty nebo nabíhej do rohu) a emoční (udeř do míče odvážně, neboj se chyby), nikoliv paměť slovní.

Tady a teď

Emoční inteligence znamená mj. účinnou emoční orientaci. Hráči, kteří se špatně emočně orientují, mají tendenci své emoce potlačovat nebo se jim vyhýbat.

Emoce jsou inteligentní, emoční inteligence pomáhá používat emoce jako informace. Kdo umí identifikovat své emoce, je schopen emoční informace využívat!

- ✓ PŘEPADÁ MĚ STRACH, TO JE NORMÁLNÍ... POMÁHÁ MI SOUSTŘEDIT SE NA POHYB NEBO NA TO, KAM MÁM PODÁNÍ UMÍSTIT.

FOTO: ČVS

KAROLÍNA PLÍŠKOVÁ SE SOUSTŘEDÍ NA TADY A TEDĚ

Vyhýbání se emoční zkušenosti může fungovat situačně, ale většinou to nejde dlouhodobě. Čím víc se snaží hráč vyhybat emoční zkušenosti, tím víc může tato zkušenost jeho život ovládat. Účinná emoční orientace (základ emoční inteligence) zahrnuje ochotu nevyhybat se osobním prožitkům (např. hněvu).

Vyhýbání se negativním myšlenkám může situaci zhoršit. A analogie ve sportu? Hráčka přichází na podání za kritického stavu. Má strach, že zkazí.

Musí se postupně odnaučit říkat si „neboj se“, nebo si dokonce namlouvat „nemám strach, jsem v pohodě“. Daleko účinnější je vést vnitřní hlas takto: „Zas mě přepadá strach, to je normální... Víím, že mi pomáhá soustředit se stoprocentně na pohyb nebo na to, kam mám podání umístit.“ Trenér v tom musí pomáhat a hráče odbrzďovat. Klíčem je přijmout negativní myšlenky, naučit se sledovat je z nadhledu a nedívat se na svět jejich optikou. Díky tomuto postupu se také člověk posouvá do přítomného okamžiku a upouští od nadměrného uvažování o minulosti či budoucnosti.

Karolína Plíšková je pro mě ztělesněním výrazu „průchodná psychika“. Mám na mysli stav, kdy hráčovou psychikou prochází bezproblémově děj utkání, nic mu nestojí v cestě a hraje podle svých nejlepších možností. **Tady a teď**. Co by mu mohlo stát v cestě? Mindráky, nejistoty, špatné zkušenosti, nespecifické strachy, obavy z následků chyb, obavy o případnou prohru a poškození osobní prestiže, ale i třeba špatné svědomí z nedůsledné

přípravy, nedostatek vůle vyrovnat se s těžkostmi v zápase.

Požadovanému výkonu prostě stojí „něco“ v cestě, co odvádí hráče od „tady a teď“. Hra v takovém případě hráčovou psychikou přirozeně neprochází. Vnitřní prostředí hráče průchodnost komplikuje a způsobuje, že pohyb se stává strnulějším, čtení hry není tak jasně zřetelné, herní rozhodování je ochromeno. Jakási klapka ve vnitřním prostředí hráče brání tomu, aby přirozeně hrál. Karolína Plíšková má dle mého soudu principiálně průchodnou psychiku a myslím, že to je jedna z jejích zbraní. Možná její herní a osobnostní projev na někoho působí až lehkomyšlně, ale ona to asi není lehkomyšlnost. Je to řekněme jakási nezávaznost či oprostěnost, ovšem ta může být ve vypjatých okamžicích utkání předností. Naproti tomu někteří zodpovědní hráči mají v takových okamžicích tendenci „křečovatět“...

Nebojte se mít osobní prožitky a emoce vnímejte jako výzvy, ne jako hrozby! Na hřišti i v životě buďte v kontaktu se svými prožitky, TADY a TEDĚ. Méně se zabývejte minulostí a budoucností.

Emočně inteligentní hráči zřejmě nejsou lépe schopni přímo ovlivňovat či zlepšovat své emoce. Ovšem jsou ochotni prožívat jakékoliv emoce, které přijdou v zájmu směřování k těm cílům, které jsou pro něj důležité. Přijímají emoce, nechávají je přicházet, odcházet anebo setrvat. Tento přístup má jeden paradoxní důsledek: jestliže neusilujeme o zbavení se nepříjemných emocí, budou mít nepříjemné emoce menší vliv na náš prožitek.

Schopnost vést své emoce směrem k trojivému cíli je do jisté míry nadřazená vrozenému nadání.

Téma emoční inteligence je velmi široké, a proto mu budeme věnovat ještě příští kapitolu, v níž budeme řešit témata EI a výkon, resp. dosahování úspěchu, stav flow neboli proudění, EI a týmová koheze, vztahy a interpersonální dovednosti, EI a výběr hráčů, EI a vůdcovství v týmu.

BOJ ZA BUDOUCNOST

into the **BADLANDS™**

SOUTĚŽ

VYHRAJ SAMURAJSKOU
VÝBAVU

3x KATANA

10x TRIKO

PREMIÉRA 2. ŘADY

PONDĚLÍ **AMC**
OD 20. 3. VE 22.00

WWW.BADLANDS2.CZ

AMC CZSK

© 2014 Warner Bros. Entertainment Inc. All Rights Reserved.

